

עין משפט

הארכות מעצר בבתי המשפט הצבאיים בישראל במהלך שנת 2006

הסיכום נכתב על ידי חגית שלונסקי וחיה הלוי. הוא מבוסס על תצפיות שערכו חברות מחסום WATCH בבתי המשפט הצבאיים במהלך שנת 2006.

תודות לעו"ד תמר פלג, סמדר בן נתן וגבי לסקי המלוות אותנו בעזרה ובעצה בדרכנו אל המקומות הנסתרים מן העין הציבורית.

מרץ 2007

עין משפט

הארכות מעצר בבתי המשפט הצבאיים בישראל במהלך שנת 2006

תוכן העניינים:

מבוא

הארכת מעצר – תיאור כללי

התנהלות הדיון בהארכת מעצר

סיכום

נספחים

לקט דוחות מתצפיות בבתי משפט צבאיים

קטעים מתוך דוחות ממוינים לפי נושאים

מעקב רצוף אחר דיונים בהארכות מעצר של שני עצירים

מבוא

אחת מזרועות הכיבוש היא זו הקרויה מערכת המשפט הצבאי, והיא כוללת, בין השאר, מתקני מעצר וכליאה, בתי כלא, מתקני חקירה ובתי משפט. המקומות האלה נסתרים מעיני הציבור במידה זו או אחרת. לעתים מתנהלת פעולתם בחשאי. אפילו בתי המשפט הצבאיים, שעל פי העיקרון של פומביות הדיון אמורים לאפשר גישה לציבור ומעקב אחר הדיונים, נמצאים בבסיסי צבא או משטרה שהכניסה אליהם מחייבת היתר מיוחד. חוקי המשפט הצבאי וצווים רבים מטעמם של מפקדי כוחות צה"ל באזורים הכבושים מופעלים על כל שטחי הגדה והאוכלוסייה הפלסטינית החיה בשטחים האלה נתונה למרותם בכל עניין ובכל היבט של חייה. לא צריך להיות עבריין או מחבל-מפגע כדי להיקלע לידיהם של הסוכנים הרבים של המשפט הצבאי בשטחים-השב"כ, המשטרה, השב"ס, הצבא, היועצים המשפטיים של מערכת הביטחון והשופטים. בתחילתו של ההליך המשפטי פועל השב"כ בחשאיות, ובסופו – מי שנמצא חייב - מרצה את עונשו בבית כלא מבודד ומרוחק. בין שני הקצוות מתנהלים הליכים שזוכים לתשומת לב ציבורית מועטה: מעצרים (מהבית, מהרחוב, מבית הספר, במחסום, בעת אירוע או בפעולה יזומה); חקירות; הפללות והודאות; הכנת כתבי אישום; משפט; הרשעה או זיכוי.

השלב היחיד במהלכי המעצר והכליאה שלפחות להלכה הוא גלוי ובו ניתן לעיתים לצפות, הוא השלב בו העציר מובא בפני שופט. קבוצת נשים מארגון "מחסום WATCH" ערכה כמאה ושלושים תצפיות בדיונים להארכת מעצר בששה בתי משפט צבאיים מדצמבר 2005 עד דצמבר 2006. התצפיות נועדו לתאר ולחשוף את ההליכים המשפטיים המתקיימים בחסות החוק החל על הפלסטינים בשטחים הכבושים ולבדוק באיזו מידה נשמרות או מופרות זכויות האדם בהליכים אלה.

תחילה צפינו רק בישיבות להארכת מעצר, אך בהמשך הרחבנו את התצפיות גם לישיבות בתי המשפט הצבאיים ולמשפטי תעבורה בכל שלבי ניהול המשפט עד להכרעת הדין ולגזר הדין. יש לציין שמבין הפלסטינים שנעצרים, נחקרים, ומוגש נגדם כתב אישום, רק מעטים מגיעים לשלב ההוכחות במשפט בו נשמעים עדים ונבדקות ראיות ובית המשפט מגיע להכרעת דין. ברוב המקרים מסתיים ההליך המשפטי בכך שההגנה והתביעה מגיעות להסדר טיעון ובית המשפט, בדרך כלל, מאשר ומשית על הנאשם את עונשו.

הסיכום הנוכחי מתמקד בהארכות מעצרים של פלסטינים, תושבי השטחים, החשודים בעבירות ביטחוניות אך טרם נפתח שלב ההוכחות במשפטם. רובן המכריע של התצפיות שאנו מסכמות בדוח זה מתארות דיונים בהארכות מעצר של עצירים הכלואים בעת שמתנהלת חקירה לאיסוף ראיות להפללתם ("מעצר ימים"). הממצאים ישמשו את התביעה

הצבאית בהכנת כתב אישום נגדם. חלק קטן מהתצפיות מתאר מקרים בהם הסתיימה חקירת העצירים ותיקם הועבר לתביעה להכנת כתב אישום.

בחודש נובמבר 2006 הוחזקו בידי כוחות הביטחון, בבתי כלא ומתקני מעצר ישראלים, למעלה מ- 9000 פלסטינים. רובם הגדול מוחזק במתקני כליאה שבאחריות שירות בת הסוהר (שב"ס), ומיעוטם במתקנים המנוהלים על ידי צה"ל. 2402 מבין כלל הפלסטינים שהיו כלואים בחודש נובמבר היו עצירים שטרם נפסק דינם; 738 היו עצירים "מנהליים"¹ ו- 5935 אסירים שפוטים. מספרים אלה אינם כוללים עצירים ואסירים פליליים, אלא רק כאלה שהוגדרו על ידי שירות בתי הסוהר אסירים "ביטחוניים".

בין כלל הכלואים נמצאו בחודש זה 382 קטינים שלא מלאו להם 18 שנה. כחצי מבין אלה הם אסירים שפוטים והיתר עצורים שחלקם עדיין נחקרים על חשדות וחלקם נמצאים בהליכי משפט להוכחת אשמתם. יש בין הקטינים גם עצירים מנהליים (מתוך אתר "בצלם" על סמך נתונים שנמסרו על ידי הרשויות ובאחריותן). כיוון שהתצפיות שערכנו היו אקראיות אין לנו דרך לאמוד את המספר הכולל של עצירים שעברו במשך שנת הצפייה במתקני המעצר השונים.

הארכת מעצר – תיאור כללי

החוק החל על האוכלוסייה הפלסטינית בשטחים הכבושים קובע שאפשר לעצור אדם לתשעים ושש שעות ללא צו מעצר, ואפשר להחזיק אדם במעצר שמונה ימים קודם הבאתו בפני שופט לביקורת שיפוטית. לאחר מכן, באישור השופט, אפשר להאריך את המעצר עד תשעים יום, ועד אז יש להגיש כתב אישום. לשם השוואה, בישראל אפשר להחזיק אדם ללא צו מעצר 24 שעות שלאחריהן יש להביאו בפני שופט, והמעצר עד להגשת כתב אישום מוגבל לשלושים יום. השופט אמור להחליט, על סמך עיון בחומר החשדות ובפרוטוקול החקירה – הכולל חומר סודי שחסי בפני עורך הדין של העציר – אם להאריך את המעצר ובכמה זמן.

המעצר נועד לאפשר חקירה של העציר החשוד, על מנת להשיג מפיו הודאה וראיות מפלילות נוספות כדי לתמוך בחשדות נגדו. בפועל משמש המעצר אמצעי נוסף - לאסוף מן העציר גם מידע מפליל על אחרים. בשלב זה, שבו מופעל על העציר לחץ להפליל את עצמו, נמנעת ממנו לעתים קרובות הזכות להיוועץ בעורך דין. הדבר נעשה על פי צו איסור פגישה של עציר עם עורך דין, אשר תוקפו על פי חוק הנו למשך שלושים יום. באישור שופט, ואחר

¹ מעצר מנהלי הוא מעצר המבוצע על-סמך הוראה מנהלית בלבד, ללא הכרעה שיפוטית, ללא כתב אישום וללא משפט. מעצר כזה הוא חוקי על-פי המשפט הבינלאומי, אך בשל הפגיעות הקשות בזכויות הליך משפטי הוגן הנגזרות ממנו והסכנה הברורה לניצולו לרעה, הציב המשפט הבינלאומי הגבלות נוקשות על יישומו.

כך נשיא בית המשפט, יכולה מניעת פגישה עם עורך דין להימשך עד תשעים יום. עציר "מנוע" מובא להארכת מעצרו ללא נוכחות עורך דין. עורך הדין יכול להופיע בפני השופט שלא בנוכחות העציר וללא שפגש אותו, ולפיכך גם יכולתו לייצגו מוגבלת מאוד. משהוסרה המניעה, יותר לעורך הדין לפגוש את העציר ולהיות נוכח באולם המשפט בעת הארכת מעצרו. אפשר לאכוף איסור פגישה עם עו"ד להסירה ולהחזירה בדרך כלל על פי דרישות השב"כ ובהתאם ל"צרכי החקירה".

כשמסתיימת החקירה מועבר תיקו של העציר לתביעה הצבאית להכנת כתב אישום. לעתים, כשלא נמצאות ראיות מספיקות להכנת כתב אישום מועבר העציר למעצר מינהלי, הליך שלא עסקו בו כלל משום שהוא מתרחש בדלתיים סגורות. עם הגשת כתב האישום, בית המשפט הצבאי מוסמך להאריך את המעצר עד תום ההליכים, ותקופה זו, מיום המעצר ועד מתן פסק דין, יכולה להימשך עד שנתיים ימים. בישראל החוק מגביל תקופה זו של מעצר עד תום ההליכים לתשעה חודשים.

ארבעה מבין ששת בתי המשפט בהם ערכנו תצפיות נמצאים בתחומי הקו הירוק:
- אולם בית המשפט הצבאי להארכת מעצרים במתקן המעצר המשטרתי במגרש הרוסים, ירושלים (להלן מגרש הרוסים).

- אולם בית המשפט הצבאי להארכת מעצרים במתקן המעצר המשטרתי בפתח תקווה, (להלן פתח תקווה)

- בית המשפט הצבאי בכלא קישון, ג'למה (להלן קישון)

- בית המשפט הצבאי בכלא שקמה באשקלון (להלן אשקלון).

שנים מבתי המשפט בהם ערכנו תצפיות נמצאים בשטחי הרשות:

- בית המשפט הצבאי לערעורים ביהודה ושומרון ליד מחנה עופר (להלן עופר)

- בית המשפט הצבאי – שומרון, סאלם (להלן סאלם)

קיים בית משפט צבאי נוסף במחנה קציעות, בתחומי הקו הירוק, בו לא קיימנו תצפיות.

נוכחות משפחות העצירים ועורכי דינם באולם המשפט

למקום שבו מתקיימים הדיונים בהארכת המעצר יש השלכות על נגישות של קהל בכלל ושל משפחות העצירים ועורכי הדין של העצירים בפרט.

מכיוון שרוב העצירים הם תושבי השטחים, אין משפחותיהם רשאיות להיכנס לתחום הקו הירוק, והן אינן יכולות לצפות בהליכים המתקיימים בבתי משפט הנמצאים בישראל - מגרש הרוסים, פתח תקווה, קישון, ואשקלון. במהלך השנים הוגשו לבג"ץ עתירות בעניין פומביות הדיון ואפשרות הכניסה של משפחות העצירים למשפט (בג"ץ 2560/96). אמנם קיימות

המלצות של בג"ץ ושל פרקליטות המדינה להקל בכניסת משפחות, אבל בפועל עדיין קשה להשיג אישורי מעבר במחסומים בגדה ולהיכנס לישראל. נראה אפוא שבמקומות האלה לא נוהגים כלל להודיע למשפחות העצירים על מועדי הדיון.

בבתי המשפט הצבאיים בסאלם ובעופר, הנמצאים בשטחי הגדה, משפחות העצירים נוכחות בדיונים להארכת מעצר. בני המשפחה של העצירים המובאים לעופר מחכים לעתים שעות רבות בחצר ההמתנה ונקראים לאולם כשבן משפחתם מובל פנימה. בדרך כלל מותר רק לשני קרובי משפחה של עציר להיות נוכחים בדיון אך לילדי העצירים בכל גיל הכניסה אסורה. השומרים הרבים (חיילים, שוטרים, שוטרים צבאיים ומתורגמנים) מקפידים שלא יהיה מגע פיזי בין העציר לקרוביו. לעתים מצליחים בני המשפחה והעציר באולם בית המשפט להחליף כמה מלים ממרחק לפני שמהסה אותם אחד השומרים.

הקושי להגיע לאולמות המשפט הנמצאים בישראל הוא גם נחלתם של עורכי הדין תושבי השטחים. כמו משפחות העצירים גם הם צריכים להצטייד באישורי כניסה לישראל, לנסוע לעתים בדרכים ארוכות ומפותלות ולהתעכב במחסומים בשטחי הגדה ובכניסה לישראל. בייחוד חמור הדבר בזמן סגר.

הבאת העצירים לפני השופט

באולמות המשפט במגרש הרוסים, בפתח תקווה, אשקלון, וקישון, הנמצאים במתקני מעצר, מובלים העצירים מתאי המעצר אל אולם הארכות המעצר כשהם אזוקים בידיהם ולעתים גם ברגליהם. במגרש הרוסים, באשקלון ובפתח תקווה גם עיניהם מכוסות בכיסוי שחור דמוי משקפי צלילה, והם מחכים לתורם מחוץ לאולם, דחוקים בזווית שבין קיר לדלת פתוחה, כשפניהם לפינה. כשמגיע תורו של עציר, מוסר הכיסוי מעיניו, האזיקים מוסרים מידי, והוא מושב על ספסל בפני השופט.

להארכת מעצר בבית המשפט הצבאי בעופר מובאים עצירים ממתקני מעצר בבתי כלא שונים. בשעות שהם מחכים לתורם להופיע בפני השופט הם מוחזקים נעולים בכלובי ברזל אטומים בגודל של כשלושה על ארבעה מטרים, שיש בהם צוהרים קטנים. בתוך הכלובים האלה נמצאים לעתים כשלושים עצירים בקור עז בחורף ובחום כבד בקיץ. עורכי דין לפעמים מדברים עם עציר דרך צוהר קטן. איננו יודעות אם הם אזוקים בעת שהייתם שם ואם הם יכולים לשבת.

לאולם הארכות המעצר בעופר מובלים העצירים בדרך כלל בקבוצות של ארבעה, ומושבים על ספסל הנאשמים כשרגליהם של כל שניים מהם כבולות לעתים בשלשלאות זו לזו.

הארכות מעצר רבות שנכחנו בהן התקיימו בחורף. רבים מהעצירים, בכל המקומות שצפינו, נעלו כפכפים בלי גרביים ולבשו בגדים קלים. ראינו גם עצירים חבושים בגלל פציעות וחולים שזקוקים לפיקוח רפואי.

בעלי התפקידים באולם בית המשפט

שופט

חלק מהשופטים משרתים בצבא וזהו מקצועם הצבאי, וחלקם מגויסים למילואים לצורך זה. כולם בדרגת סרן ומעלה ובעלי הכשרה משפטית. השופטים מנהלים את הישיבות בשיטת הסרט הנע, עציר יוצא ואחר נכנס. פעמים רבות לא מוקדשות יותר משתי דקות להארכת מעצר של כל עציר.

שוטר חוקר או תובע צבאי

אנשי משטרה או שב"כ כשמדובר בחשוד, הלבושים תמיד אזרחית. כשהעציר הוא בחזקת נאשם שיש נגדו כתב אישום התובעים הם חיילים בשרות צבאי.

מתוך התצפיות עולה הרושם שנציגי הרשות החוקרת את החשודים ונציגי התביעה המציגים את כתבי האישום נוהגים כפקידים עמוסים בעבודה שלעתים קרובות אינם מתמצאים בפרטי החומר בתיקים שלפניהם. הם מדקלמים שורות מנוסחות לציון החשד או האשמה, אבל כשהם נדרשים לפרטים כלשהם הם מתקשים למצוא את דרכם בתיק.

עורכי דין

רוב עורכי הדין עובדים מטעם עמותות בשטחים – נאדי אל-אסיר (מועדון האסיר), אנסאר אל סג'ין (תומכי האסירים, עמותה בעלת אוריינטציה דתית), א-דמיר (המצפון). את הילדים מייצגים בדרך כלל עורכי דין מטעם האגודה הבינלאומית לזכויות הילד (D.C.I) או מיוניצ"ף. עורכי הדין מקבלים רשימות עצירים שמובאים להארכת מעצר, ופעמים רבות פוגשים את העצירים לראשונה באולם הארכות המעצר. בכל הארכת מעצר, וגם בדיון המשפטי לאחר הגשת כתב האישום, יכול עורך דין אחר מאותה עמותה לייצג את אותו עציר. ואכן, בקיאות כמה מעורכי הדין בפרטי האשמה של העצירים הנתונים להגנתם פגומה למדי בלשון המעטה. בין עורכי הדין האלה יש שאינם רוטיים בשפה העברית, והדבר מקשה עליהם להבין את החומר המצוי בתיק של העצור ולעתים מונע מהם לגמרי להבינו. החומר הזה, שכולל עדויות, הודאות, הפללות וכו', כתוב בכתב יד מרושל ומצריך פענוח שקשה גם למי שרהוט בעברית.

מי שידו משגת שוכר עורך דין פרטי. בין עורכי הדין הפרטיים האלה פגשנו יחידים

שההשקעה שלהם בהכנת ההגנה על מרשיהם מרשימה, אם כי גם הם אינם מצליחים לקצר בהרבה את תקופת המעצר של מרשיהם.

מתורגמן (חייל)

דובר עברית וערבית ומשמש בתפקידים רבים באולם בית המשפט: תרגום, השלטת סדר, הודעה למשפחות העצירים המחכות לתורן להיכנס לאולם, ועוד.

קלדנית (חיילת)

מקלידה את מה שמכתיב לה השופט. במגרש הרוסים הקלדנית יושבת במקום שבו השופט והשוטר החוקר יכולים לראות את תוצאות ההקלדה על צג המחשב, והם אמנם משמיעים את דבריהם בקצב ובהדגשות שמאפשרים הקלדה מדויקת ואף מתקנים את הכתוב כשהם מוצאים אי דיוק תוך כדי הקלדה. כך גם באולם הארכות מעצר בעופר. עורך הדין, בגלל מקומו באולם, אינו יכול בדרך כלל לעקוב אחרי ההקלדה ולעמוד על מידת נאמנותה לדבריו. הוא יוכל אמנם לראות את הפרוטוקול עם תום הדיון, אבל ברור שהאפשרות להכניס תיקונים לפרוטוקול בדיעבד מסורבלת. לא ידוע לנו על עורך דין שקיבל את הפרוטוקול וערער עליו. בסאלם יש כמה צגי מחשב המאפשרים גם לעורכי הדין לעקוב אחרי ההקלדה. באשקלון, בפתח תקווה ובקישון אין מחשב והשופט רושם את רשימותיו בכתב ידו.

אנשי ביטחון

(שוטרים, חיילים, אנשי שב"ס). אחדים חמושים ברובים שלופים.

העצירים באולם בית המשפט

צו בדבר הוראות ביטחון (יהודה והשומרון [מס' 378] שנדפס באוקטובר 2004) קובע: "חייל רשאי לעצור, ללא פקודת מעצר, כל אדם העובר על הוראות צו זה או שיש מקום לחשוד בו שעבר עבירה על צו זה". ובסעיף ה.1: "(1) 'עצור' – מי שנעצר באזור במהלך פעילות מבצעית ללחימה בטרור ונסיבות מעצרו מקיימות לגביו חשש שהוא מסכן או עלול לסכן את ביטחון האזור, ביטחון כוחות צה"ל או ביטחון הציבור". הצו הזה מתאר מי הם העצירים: כל אחד – ילדים, צעירים, בוגרים, נשים וזקנים.

החוק במדינת ישראל קובע כי – לצורך משפט – "קטין" הוא מי שלא מלאו לו 18 שנים. בשטחים קטין הוא מי שלא מלאו לו 16 שנים. גיל האחריות הפלילית אצל ילדים פלסטיניים הוא 12, נער בן 16 ומעלה הוא בוגר. קטין פלסטיני נחקר ללא נוכחות בן משפחה או עובד סוציאלי. החוק אוסר על מאסר של יותר מחצי שנה למי שלא מלאו לו 14

שנים, אך מפי עורך דין המתמחה בהגנה על ילדים שמענו שלא אחת מושהה מתן גזר דינם של ילדים עד שימלאו להם 14 שנה.

עילות למעצר

כל עוד לא הסתיימה החקירה, החומר שבתיקו של העציר חסוי והחשדות המושמעים באולם המשפט אינם מפורשים. נאמר באופן כללי: "מסוכנות לאזור", "פעילות נגד ביטחון האזור", או "קיימת עילת מסוכנות". ביטויים אלה מייצגים חשד לעבירות קלות או חמורות המפורשות ככל הנראה בדוח הסודי המונח לפני השופט. רק בהארכות מעצר של עצירים שהוכן נגדם כתב אישום אך טרם הגיעו למשפט, אפשר ללמוד ביתר פירוט על העילות למעצר ועל העבירות שבהן מואשמים העצירים. העילות הנפוצות ביותר הן:

חברות ופעילות בארגונים פלסטיניים הכלולים ברשימה של התאגדויות בלתי מותרות שנקבעה בצווי המפקד הצבאי (תקנה 84 לתקנות ההגנה שעת חרום בדבר חברות בארגון עיון). גם השתתפות לא פעילה באחד הארגונים האלה (ילדים נעצרים על "חברות" גם אם עזרו להביא כסאות ולסדרם לאספה של הארגון, או נשאו דגלים בתהלוכה, כתבו סיסמאות, תלו כרזות, וכיו"ב). במספר מקרים הביאה התביעה מובאה מפסיקת בית המשפט לערעורים באיו"ש ש"גם חברות ערטילאית בארגון טרור תצדיק מעצר עד תום ההליכים".

חברות בארגונים שאינם ברשימה, אבל יש החלטה של בית משפט בעניינם הקובעת שהם ארגונים עוינים (מתוך שיחה עם שופט במגרש הרוסים).

מתן מקלט. בכלל זה סיוע כלשהו למבוקש, אירוח, לינה או מתן אוכל. רבים מהעצירים הם מכרים, קרובים ובני משפחה של מבוקשים, והם נעצרים לצורך חקירה, גביית עדות והפללה. בשפה המקובלת אמנם מזהים "מבוקשים" עם "אשמים" ו"מסוכנים", אבל יש לזכור שרבים מהם אינם אלא אנשים שהשב"כ קבע שהם דרושים לצרכיו.

גיוס או העברת כספים ליעדים שונים בגדה.

זריקת אבנים על כלי רכב, זריקת בקבוקי תבערה, החזקת אמל"ח, סחר בכלי נשק או תחמושת.

חשד לגרימת מוות או גרימת מוות, ובכלל זה מעורבות בניסיון פיגוע, גיוס מתאבד לצורך ביצוע פעולת התאבדות.

קשירת קשר לביצוע כל אחת מהפעולות המתוארות. לעניין זה מספיק שהעצור דיבר עם מישהו או סיכם עם מישהו לבצע פעולה מסויימת, גם אם לא נעשו כל צעדים לביצועה. ראינו גם עצירים ספורים שנעצרו בחשד לעבירה פלילית: שוד, גנבה, זיוף וכו'.

התנהלות הדין בהארכת מעצר

בהארכת המעצר של עצירים שנמצאים בחקירה וטרם הוגש נגדם כתב אישום נתקלנו במקרים רבים של איסור פגישה עם עורך דין. כאשר מתקיימת הארכת מעצר של עציר שנאסרה עליו פגישה עם עורך דינו (עציר "מנוע") – וזה קרה בקרוב למחצית המקרים שצפינו בהם – עורך הדין שאמור לייצג אותו מוצא מן האולם, וגם אנחנו, הצופות, מתבקשות לצאת. אחד השומרים-המלווים במקום תיאר לנו את המתרחש באולם: המתורגמן מסביר לחשוד את החשדות נגדו ואומר לו שהוא מנוע מלפגוש את עורך הדין שלו. מיד לאחר מכן העציר מוצא מן האולם ועורך הדין נכנס ויכול להציג שאלות לשוטר ולטעון בפני השופט. עורך דין המגן על עצירים רבים אמר לנו שיכולים להכריז על אדם "מנוע" בכל שלב של החקירה וכל החומר חסוי בפני עורך דינו. בכל מקרה, אפשר לפעול להסרת המניעה רק על ידי עתירה לבג"ץ, שהיא הליך יקר, ולקוות שבג"ץ יעתר לבקשה.

לא פחות חמור הוא המצב שבו העציר יכול לפגוש את עורך דינו, אבל עורך הדין מנוע מלראות את תיקו של העציר. בתיק יש דו"ח סודי שרק לשופט מותר לעיין בו. עורך הדין והעציר נמצאים שניהם באולם המשפט. השוטר החוקר מבקש מהשופט להאריך את המעצר, השופט שואל את עורך הדין (הסניגור) אם יש לו מה לומר. ברבים מהמקרים שראינו, רואה עורך הדין את העציר לראשונה באולם המשפט. הוא אינו יודע מתי ואיפה נעצר, באילו נסיבות היה המעצר, במה נחשד ואם הודה במעשים המיוחסים לו – או בלשון בית המשפט: "האם הוא משתף פעולה עם חוקריו?". פעמים ספורות ראינו עורכי דין שדרשו במפגיע לדעת מתי נעצר וכמה פעמים נחקר מרשם, והתקוממו על שהם נאלצים להגן על אדם שאינם יודעים דבר על נסיבות מעצרו, ועל כך שהחוקר מבקש הארכת מעצר אף שהחקירה מתנהלת בעצלתיים או אינה מתנהלת כלל.

הדין בהארכת מעצר של חשוד נמשך בדרך כלל בין שתיים לארבע דקות. עם כניסת העציר לחדר השוטר מוסר את התיק החסוי לשופט, זה מעיין בו עיון חטוף – כדקה או פחות – ומאמת שהעציר שלפניו הוא אכן החשוד שבתיק ("מה שמך?"), ואז השוטר מבקש בדרך כלל 15 או 22 יום הארכת מעצר. לעורך הדין, שלפעמים כאמור זו פגישתו הראשונה עם העציר והוא אינו יודע מה כתוב בתיק החקירה החסוי, יש זכות לחקירה נגדית, אבל בדרך

כלל הוא מפטיר כמה משפטים מהירים אל העציר ומודיע שהנ"ל מסכים להארכת המעצר המבוקשת. לפעמים מנסה עורך הדין לחקור חקירה נגדית. לדוגמה:

עורך הדין (לשוטר החוקר): "האם העציר מסר את גרסתו?"
שתיקה וחיוך.

עורך הדין: "האם העצור מודה או מכחיש?"
שתיקה וחיוך דק.

עורך הדין: "באיזו שנה בוצעו העבירות המיוחסות לחשוד? האם מזמן או שזה מקרוב?"
שוטר/חוקר: מפנה אותו לדו"ח החסוי.

עורך הדין: "האם הוא משתף פעולה עם חוקריו?"
שתיקה, חיוך עצל ומחוות יד לעבר התיק המונח על שולחן השופט.

עורך הדין: "האם יש נגדו הפללות נוספות?"
חיוך דק ומשיכת כתפיים.

עורך הדין: "האם אנשים נוספים מעורבים בתיק?"
חיוך, משיכת כתפיים ומבט אל השופט.

עורך הדין: "האם הוא נחקר אצל השב"כ?"
הפעם ענה השוטר החוקר: "כמובן".

עורך הדין: "מתי חוקרים אותו? ביום? בלילה? ברציפות?"
השוטר שרטט עיגול על הרצפה בעקב נעלו ואמר: "מתי שצריך חוקרים" (מגרש הרוסים, 3.1.06).

סצנה זו (ורבות הדומות לה) הסתיימה בהכתבה של השופט לקלדנית שלנוכח החשדות החמורים העולים מן הדו"ח החסוי נראה כי קיימת עילת מסוכנות, העציר מהווה סכנה לביטחון האזור ועל כן הוא מורה להאריך את המעצר לטובת החקירה. ראינו גם עורכי דין שעמדו על זכותם לקבל תשובות קונקרטיות יותר, ואז פנה השוטר החוקר אל השופט ואמר שזהו שלב הארכת המעצר ולא שלב ההוכחות, ועל כן אינו חייב לתת תשובות. בשלב זה ניתנת בדרך כלל זכות הדיבור לחשוד. רובם מוותרים על הזכות הזאת, אבל שמענו גם עציר אחד שביקש לדעת במה הוא חשוד. הוא לא קיבל תשובה. כמה עצירים שאלו למה מחזיקים אותם זמן כה רב אם חקירתם כבר הסתיימה – זה שבוע ומעלה אין חוקרים אותם והחוקר עצמו אמר להם זאת – ונענו כי "נבדקים כמה כיווני חקירה", והשופט האריך את המעצר ב-15 יום. השוטר החוקר איננו מתמקח בדרך כלל על מספר ימי הארכת המעצר משום שהוא יכול תמיד לבקש הארכה נוספת – ובקשתו בדרך כלל תיענה.

מספר ימי המעצר המבוקשים מנומק תמיד ב"צרכי החקירה", אך, כפי שנזכרנו בתצפיות שלנו, נקבע לעתים קרובות בהתאם לצרכים וסידורים של בתי הכלא ומתקני המעצר, או לפי

התכיפות והימים שבהם מתקיימות ישיבות להארכת מעצר במקומות השונים. לדוגמא: באשקלון במגרש הרוסים ובעופר מתקיימות ישיבות יומיים בשבוע, בפתח תקווה ובקישון - יום בשבוע, והמעצר יוארך כך שיסתיים ביום בו מתקיימים דיונים וניתן להאריכו שוב.

גם כאשר כבר הוגש כתב אישום נגד העציר, הליך הארכת המעצר הוא בדרך כלל קצרצר. מעטים הסנגורים הטורחים לנבור בפרטי כתב האישום וחומר הראיות, ההופך גלוי בשלב זה. במקרים לא מעטים הם מבקשים ארכה כדי לאפשר להם ללמוד את התיק שמסיבות שאינן תלויות בהם (לא אפשרו להם לצלמו) לא הספיקו לעיין בו, ומסכימים להארכת המעצר עד לדין שיקבע על ידי בית המשפט. במקרים רבים נוטים הסניגורים להסכים ל"מעצר עד תום ההליכים" כדי לזרז מעבר של עציר ממתקן כליאה זמני, שבו תנאי המעצר קשים ביותר, לבית מעצר שבו יוטבו במקצת תנאי כליאתו. ההתנהלות השכיחה באולם המשפט להארכת מעצרים - לפני הגשת כתב אישום וגם לאחריו - היא שהצדדים (השוטר או התובע והסנגור) מגיעים להסכמה על מספר ימי המעצר המבוקשים, והשופט מסכם ומורה על קביעת מועד למשפט. היינו עדות למקרים ספורים בהם עוה"ד מסר בטלפון את הסכמתו להארכת המעצר.

שחרור בערובה

במספר מקרים נידונה בקשת הסניגור לחלופת המעצר, כמו לשחרור בערובה או בתנאים מגבילים עד סיום המשפט. במקרים ספורים ביותר ראינו עציר ששוחרר בערובה עד למשפטו. הערובה מוטלת כדי להבטיח שהעציר ששוחרר יופיע למשפטו במועד שייקבע. באחת הישיבות שנכחנו בעופר ניאות השופט לשחרר שני עצירים, נערים בני 16, בערובה של 25 אלף שקל כל אחד. ברור לכול שזה לעג לרש, שכן אין כל סיכוי שהנאשמים, או משפחותיהם, יוכלו לגייס סכומים כאלה. העצירים הללו, שאשמתם טרם הוכחה בבית המשפט ושמסוכנותם לביטחון האזור אינה חמורה ככל הנראה (הלוא השופט מסכים לשחרורם בערבות), ימשיכו לשבת בכלא, לעתים לפרקי זמן ארוכים, עד סיום המשפט. ראינו עצירים מעטים שחקירתם נסתיימה אך עדיין לא הוגש נגדם כתב אישום. הם שוחררו בערבות של 1,000–2,500 שקל, והסכום הזה ייכנס לקופת צה"ל עד לגמר משפטם, שמי יודע מתי יתקיים ואם בכלל.

סיכום

"אם אויברך הוא השופט למי תתלונן?" (פתגם ערבי)

מתוך התצפיות שעשינו עד כה בבתי המשפט הצבאיים עולה תמונה מדכאת של הליכי המעצר והארכות המעצר של פלסטינים תושבי השטחים הכבושים. עצירים רבים כלואים

במתקני מעצר ובבתי כלא לפרקי זמן ממושכים בתנאי כליאה קשים לפני שהוכחה אשמתם. דומה שהעיקרון לפיו אדם זכאי עד שלא הוכחה אשמתו מופר דרך קבע. הפרה זו נובעת מעצם נוהלי בית המשפט ומהוראות חוקת המשפט הצבאי, השוללים מחשוד את חירותו ואת יכולתו להתגונן מפני ההאשמה.

ההליך של הארכת מעצר שבו מתקיים פיקוח שיפוטי אמור לצמצם את הפגיעה באדם שנענש בפועל בטרם הוכחה אשמתו, ואולם התצפיות שלנו מעוררות ספקות באשר להליך זה.

איננו יודעות את מי מגייס צה"ל לתפקיד של שופט ומה הם הקריטריונים למינוי כזה, ובוודאי שאיננו יכולות לשפוט את רמת מקצועיותם של השופטים. הבחנו בבירור שיש ביניהם קשובים יותר וקשובים פחות לגורלם של העצירים. פעמים רבות אנו נדהמות מהקלות הבלתי נסבלת שבה קובע שופט הארכת ימי מעצר, אפילו כאשר ברור שהחקירות שלשמן לכאורה מוחזק העציר במעצר - אינן מתקיימות או מתקיימות בעצלתיים. העיון החפוז של השופט בתיק של העציר מעיד שלא טרח ללמוד את המקרה, אלא הסתמך באופן מלא על חוקרי השב"כ או נציגם. השופט בוודאי יודע, כמונו, שמעצר ממושך בתנאי כליאה קשים במיוחד, משמש מכשיר בידי החוקרים להפעיל לחץ על עצירים לחתום על הודאות בעבירות המיוחסות להם. המשך ההחזקה של עציר במעצר גם לאחר שהושגה מפיו הודאה בחשד המיוחס לו, מאפשר לחוקרים להפעיל לחץ על בני משפחה, ולחלץ הפללות מפי עצירים אחרים, בני כפרו, חברים באותו ארגון וכו'. בענין זה קשה להתעלם מכך שאותם פלסטינים שעליהם אנו שומעות השכם והערב במחסומים שכולם שקרנים ואין להאמין למילה של אף אחד מהם, דווקא כאן, כאשר הם מפלילים את עצמם או אחרים, מאמינים להם. אמירות, עדויות והפללות שמחלצים מהם החוקרים, לא כל שכן הודאה של עציר בחשדות נגדו (ולא ניכנס כאן להשערות באילו דרכים הושגה), מתקבלות תמיד כראיות מהימנות.

התרשמנו שבמעמד של הארכת מעצר אין לשופט שיקול דעת עצמאי. הוא אינו שומע עדים, אינו מתשאל את החוקר ואינו בודק את מהימנות דבריו. למעשה, מערכת השיפוט הצבאי מודה בכך, כפי שמתבהר מן הדברים הבאים שנאמרו במעמד של ערעור התביעה על שחרור בערובה של עציר שהוגש נגדו כתב אישום מפי נשיא בית המשפט לערעורים: "בשים לב להיקפי העבריינות עימם נדרשים כוחות הביטחון להתמודד, קשה לצפות שבכל תיק... יושקעו כל התשומות והאמצעים המשמשים בחקירת פיגועים חמורים. על כן, אין לדרוש מיצוי מקסימלי של כל אמצעי החקירה הקיימים בתיק דוגמת זה, יחד עם זאת, אין להתפשר על פחות מהמינימום הקיים והמקובל" (מתוך פרוטוקול ע"מ איז"ש 1299/06).

במעמד של הארכת מעצר נשמרים כללי הטקס ונוכחים כל "הניצבים" של אולם המשפט: שופט, עורך דין (אם העציר אינו מנוע), וכמובן קלדנית, מתורגמן ואנשי ביטחון. העציר אמנם נוכח, אך קולו אינו נשמע.

נשאלת השאלה מדוע בכלל יש לקיים את השיבות הללו, המתקיימות כטקס באצטלה של בית משפט. מדוע לא להסתפק בהליך מנהלי שבו רשימות עצורים יוגשו לשופט או לפקיד ממונה שיוכשר לנושא. דומה שהתשובה לשאלה – שאינה רטורית – היא רצון המערכת לשמור על תדמיתה, כאילו מתקיים משפט, כאילו חשוד הוא חף מפשע עד שיוכח אחרת, כאילו נשקלת אשמתו של כל עציר פלסטיני, כאילו הוא זוכה להגנה של עורך דין.

באולמות המשפט אנו רואות איך מערכת המשפט הצבאי בדומה למחסומים, מפוררת בהתמדה כל אפשרות של קיום חברה סולידרית ודמוקרטית. כל נסיון להתארגנות תרבותית, פוליטית, דתית, סטודנטיאלי או אחרת יכול להתפס כ"חברות ערטילאית בארגון עוין המצדיקה מעצר עד תום ההליכים". יתר על כן, שיטת החקירה באמצעות המדובבים והמפלילים - כולם פלסטינים - מעמיקה את החשדנות והעוינות בין החברים באותו ארגון, באותו כפר, בתוך מקומות העבודה ואפילו בתוך אותה משפחה. נותר רק לתאר איך יתנהגו במחסום הצפוף, הלוהט בקיץ והקפוא בחורף, שני אנשים שאחד מהם הפליל את בנו של השני. תרומה בולטת נוספת לדלדול החברה הפלסטינית שאנו רואות באולמות המשפט היא העומס הכלכלי הכבד המוטל על עצירים באמצעות קנסות כבדים הניתנים בסיטונות, כמעט תמיד כחלק מעסקת טיעון, תשלומי ערבות שקשה מאד לקבלם חזרה וקנסות תעבורה גבוהים, לעתים שרירותיים, שמשטרת ישראל משיתה על עברייני תנועה שאינם יכולים להתדיין עליהם גם כאשר הם מגיעים לבית המשפט לתעבורה.

אין צורך להדגיש שאיננו מתיימרות להעריך את התועלת לביטחון המדינה שיש בהליכים שצפינו בהם. מטרת התצפיות היא, כאמור, לתאר את ההליכים האלה ולחשוף פגיעה בזכויות אדם. בתצפיות שעשינו עד כה גילינו ביורוקרטיה רחבת ממדים, כמעט "תעשייה". רבות מאיתנו, המתנסות כבר שנים אחדות בצפייה במחסומים, תהו לא פעם אם בצד המפלילים, המדובבים והמשת"פים ש"תעשייה" זו מייצרת לא נמצאים גם הנוקמים, הנוטרים והמפגעים.

נספחים

לקט דוחות מתצפיות²

מגרש הרוסים, 29.12.05. מדווחת: חוה ה.

נכנסנו קצת אחרי 10:45. קצת קשה לתאר את "ההליך המשפטי" שמתקיים שם. עורך הדין היה אותו מ.מ. שאמר בשיחה פרטית לחגית ולי שלא ימשיך להופיע בהארכות המעצרים כי אין בזה שום טעם וזה גם משפיל. מסתבר שבכל זאת הוא ממשיך. הוא החליף כמה משפטים עם החוקר המשטרתי ועם השופט. העציר הוכנס כבול ומצמץ בעיניו, אחר כך התברר לנו למה, ואזיקים על ידי. בהכנסו לאולם הוריד השוטר המלווה את האזיקים. אחרי 2 דקות שבהן לא קרה כלום שוב אזקו אותו והוציאו אותו. לא שמענו ולא ראינו כלום אבל אמרו לנו ש"היתה הסכמה". ההסכמה היא הסכמת העו"ד להארכת המעצר ב-15 יום. זהו! העציר השני. עוה"ד הוא פ.ע. שכבר פגשנו בפעם הקודמת. עורכי הדין שהופיעו היום כולם עובדים מטעם עמותת "אנסאר אל סג'ין" התומכת באסירים דתיים אבל כל העצירים של היום אינם דתיים בכלל.

העציר השני לא הוכנס לאולם משום שהוא "מנוע" מלראות עורך דין. עוה"ד מבקש לעיין בחומר הסודי המונח לפני השופט ואומר שאינו יכול להגן על מרשו אם אינו יודע במה הוא חשוד. מסרבים לבקשה. בשלב זה יצאו כל עורכי הדין מהמקום אבל לא בקשו מאתנו לצאת שלא כבפעם הקודמת. העציר, תושב רמאללה, הוכנס וביקש לראות את עורך דינו. הסבירו לו שזה בלתי אפשרי. השופט הכתיב את החלטתו: ער אני לעובדה שהחשוד מנוע מלהפגש עם סנגורו ועקב כך הסגור מגשש באפילה. עם זאת, החקירה בראשיתה, החשדות חמורים ביותר. נחה דעתי כי החקירה מתנהלת כסדרה ויש צורך במתן זמן נאות להשלימה. מצד שני יש צורך לשקול את המשך פיקוח בית המשפט על תקופת המעצר. אני משקלל את שני הצדדים הללו זה כנגד זה ומורה על הארכת המעצר ב-15 יום.

עציר שלישי – ט.נ.ב.; עו"ד א.ר.

עוה"ד אומר שהעציר זקוק לבדיקה רפואית נוספת וגם לבדיקת עיניים כי הוא הולך ומאבד את ראייתו.

החלטת השופט: רופא בית המעצר יבדוק אותו ויתן את כל הטיפול הדרוש. בשלב הזה ראתה שוש למה העצירים ממצמצים כשהם נכנסים לאולם המואר. הם מובלים דרך בית המעצר כשעיניהם מכוסות. בתוך האולם מסירים את הכיסוי ואת האזיקים. ומיד לאחר שהורידו את כל אלה מרכיבים אותם מחדש ומוציאים את העציר. בענין הארכת המעצר היתה הסכמה ולא היה שום דין ודברים בין עוה"ד לבין השופט או החוקר.

עציר רביעי. גם הוא מנוע פגישה עם עורך דינו. הדיון מתנהל עם עוה"ד בלי העציר. עוה"ד מנסה לחקור את החוקר המשטרתי. איפה נעצר האיש? החוקר השאנן עונה שהצבא הוא זה שמבצע את המעצרים ולא המשטרה ולכן אינו יודע לענות על השאלה.

עו"ד: העציר בילה לאחרונה 8 שנים בחו"ל. האם הוא נעצר בארץ או בחו"ל? אין תשובה.

כמה שעות או ימים הוא נחקר? אין תשובה. כאן מתערב השופט ומסביר לעוה"ד שבאמת אין מה לעשות. החקירה בראשיתה, התסקיר סודי ואי אפשר לומר לו שום דבר. עכשיו יצא עורך הדין ופתאום בקשו גם מאתנו לצאת אבל השופט התערב ואמר שבסך הכל אנחנו נשים נחמדות שרק רוצות לראות שהכל בסדר, איננו יודעות דבר על הדו"ח הסודי המונח לפניו, לא נוכל לדווח על הסודות הנמצאים בו ואין סיבה להוציאנו מן האולם. נשארנו. הכניסו את העציר. לא היה לו מה לומר.

² השמות המלאים של עורכי הדין ושל העצירים והמפילים נמצאים באתר מWATCHDOM: www.machsomwatch.org

החלטה: "ער אני לקושי של הסנגור שאיננו יודע דבר על החשדות המיוחסים למרשו. החשדות חמורים ביותר, החשוד מסר את גירסתו". את המנטרה הזו שמענו לאורך כל זמן שהותנו במקום ואכן נרגענו ביודענו כי "נחה דעתו של השופט כי החקירה מתנהלת כסדרה ודרוש זמן נוסף לפעולות המתוכננות להמשך החקירה, וכו', וכו'....פקוח בית המשפט...כאשר אני משקלל... הארכת המעצר ב-15 יום.

עציר חמישי. אותו הטקס. נכנס, ממצמץ, מסירים את כסוי העיניים ואת האזיקים. פגשנו אותו בפעם הקודמת, הוא עם גבס לרגלו. אין לו מה לומר לבית המשפט. יש הסכמה על הארכת המעצר. בראבו!! שברו את השיגרה. רק ב-11 יום. מחזירים את כסוי העיניים ואת האזיקים והחוצה. לקח פחות מדקה.

עציר ששי. טקס, עיניים, אזיקים, העו"ד מסביר לו כי יש כבר הסכמה על הארכת המעצר, עיניים, אזיקים והחוצה.

עציר שביעי. ממש התפרעו הפעם. הארכת מעצר ל-12 יום. יחד עם הטקס הקבוע (עיניים, אזיקים, ספסל) לקח דקה וחצי.

עציר שמיני. עו"ד ש'. הצליח להשיג את הסכמת בית המשפט להכניס את אמו של העציר והיא נכנסת. מכניסים את העציר, טקס, ואחר כך אמא. נשיקות וחיבוקים, כמה משפטים מהירים, עוד כמה משפטים מהירים, ליטוף אחד. הוא מאד משתדל להרגיע אותה שיהיה בסדר. יש הסכמה בין החוקר ועו"ד על הארכת המעצר. טקס הסיום (עיניים, אזיקים, זה בטח מאד קשה לה לראות את זה). עכשיו נשיקות וחיבוקים לסיום. בין הנשיקות של הפגישה לנשיקות הסיום עברה אולי דקה. עכשיו כשאני כותבת את זה נשבר לי הלב. וככה זה נמשך ונמשך. היו 11 עצירים. נחה דעתי, חשדות חמורים, דו"ח סודי, צרכי החקירה והכל בהסכמה.

פתח תקוה, 4.1.06. מדווחת: רחלה מ.

מראה ראשון שנגלה לעינינו: ארבעה גברים צעירים, עיניהם אטומות במין משקפי טייסים שחורים, ידיהם ורגליהם כבולות, עומדים במסדרון ופניהם אל הקיר (יש לברר מדוע בכלל צריך לאטום את עיניהם). הם יעמדו כך לפעמים שעות, עד שיזמינו אותם להיכנס. שמנו לב שיש ביניהם הנראים ממש קטינים.

הוכנסנו פנימה על-ידי החוקר המשטרתי, שאמר שקיבל כבר רשימת שמות שלנו, המותרים בכניסה. הושיבו אותנו בכיסאות האחוריים.

נודע לנו כי 15 איש נשפטים היום, מתוכם 8 עד 10 המנועים מפגישה עם עו"ד. את חלקם החמצנו, כנראה, כי הפעם החלו המשפטים לפני 12 (לעולם אין לדעת מתי הם מתחילים). באולם אין איש מבני המשפחות. נכחו רק שלושה עו"ד בעלי תעודות זהות ישראליות, מהעמותות השונות למען האסיר: א- דמיר, אנסאר א-סג'ין, נאדי אל-אסיר (יש ארגון נוסף, מיזאן, שלא נכח היום), השופט עדי פיגל במדים, סרן, לידו מתורגמן לערבית, במדים, ובצד שמאל החוקר המשטרתי, בבגדים אזרחיים. בנוסף, היו שני חיילים נושאי נשק מהמשטרה הצבאית, שישבו גם הם בספסלים האחוריים.

לא רושמים פה פרוטוקול כמו בעופר, למשל. עורכי הדין רואים לראשונה את העציר שעליו הם מגינים ברגע שהוא מובא לאולם בית-המשפט. באותו רגע גם מסירים את הרטיות השחורות מעיני העצירים. באותו מעמד עורכי הדין גם מקבלים לידיהם טופס המפרט את עילת המעצר, שעליו כתוב משפט אחד בלבד והוא חוזר בכל ההעתיקים של כל העצירים שהראו לנו הסנגורים: "פעילות אסורה שמסכנת את בטחון האיזור" (האיזור כולו !!!). לא שמענו את החוקר (הוא איש משטרה, כפי שהוסבר לנו, לא איש צבא) נושא דברים. הוא רק מעביר נייר כתוב לשופט והשופט מעיין ומחליט, כמובן, על המשך המעצר לצורך החקירה.

עורכי הדין: נ. מנאדי אל אסיר, ע. מאנצאר א-סג'ין, פ. מא-דמיר, ועורכי דין פרטיים: ז. וע. השופט: עדי פיגל.

14 עצירים, ביניהם מנוע אחד (מפגישה עם עו"ד)

מעצרו של ח.ד. משכם סגן מנהל בנק, מנוע מזה 34 ימים.

מתחיל בייצוג עו"ד צעיר מנצרת בשם ז. אשר מכיר את העציר הכרות אישית אך לא מנוסה כלל בנבכי מערכת המשפט הצבאית. והרי קטע מחילופי הדברים בין עורך הדין לבין החוקר המשטרתי:

עו"ד : מהו החשד? איזו פעילות?

החוקר המשטרתי: בדו"ח הסודי.

עו"ד : במה הוא חשוד? באיזה מעשה חשוד?

החוקר המשטרתי: בדו"ח הסודי. אני לא יכול לומר. פעילות בארגון עויין.

עו"ד : יש פעילות ספציפית או מספר דברים?

החוקר המשטרתי: הפעילות והמעורבים מפורטים בדו"ח הסודי.

עו"ד : קשר עם איש חמאס?

החוקר המשטרתי: לא אמרתי זאת.

עו"ד: האם תוכל לתאר לי את סוג החשדות בצורה שלא תפגע בחקירה?

החוקר המשטרתי: לא.

עו"ד: האם מדובר במעשה אקטיבי או חשד שנובע מעצם הסטאטוס שלו או נוכחותו במקום מסוים?

החוקר המשטרתי: מעשה שעשה. פעילות בחמאס.

עו"ד: האם הודה בחשדות?

החוקר המשטרתי: בדו"ח הסודי.

עו"ד: אני מבקש מבית המשפט שיורה לחוקר המשטרתי לענות.

השופט: הוא לא יכול לענות כי אין על זה תשובה של כן או לא.

עו"ד: האם יש כפירה או הודאה. אני מבקש שהוא ישיב.

השופט לאחר עיון בדו"ח הסודי: אני מוצא שאין מקום להשיב על כך.

עו"ד: העציר כבר 34 ימים במעצר (מה-18 באפריל) מה נעשה בכל הזמן הזה?

השופט: אל תשאל אותו שאלות שהוא אינו יכול לענות עליהן.

החוקר המשטרתי: אנו מבקשים 22 יום הארכת מעצר.

עו"ד: האם הזמן הזה נועד להתיש אותו?

החוקר המשטרתי: לא.

עו"ד: אז זו הסיבה שאתה לא יכול לענות מה עשיתם עד עכשיו?

השופט: אני פה בשבילכם (...) יש שופטים שמזמן כבר היו אומרים לך שיש לך שתי שאלות

בלבד. תשאל מה שאתה רוצה.

עו"ד: הפעולות אותן אתם מבקשים לעשות צורכות 22 יום?

החוקר המשטרתי: זו חקירה מורכבת שמצדיקה תקופה ארוכה.

עו"ד: מה כל כך מורכב?

החוקר המשטרתי: בדו"ח הסודי.

עו"ד: האם החשד הוא קשר עם איש חמאס? האם זה קשור לכך שהוא מנהל בנק?

החוקר המשטרתי: באופן ישיר לא.

עו"ד: כלומר לא מדובר בהעברת כספים.

החוקר המשטרתי: בדו"ח הסודי.

עו"ד: הכל בדו"ח הסודי מה אפשר עוד לומר?

השופט: אתה הולך לדלת והדלת נעולה אז אתה הולך לחלון והחלון סגור. הכל סגור ואתה

מנסה אך אל תתפלא שאין תשובות...

עו"ד: (נפל האסימון...) חשבתי שאנחנו במדינה דמוקרטית. מדובר כאן בזכויות אדם אפילו

לא בזכויות אזרח. מה אני כבר יכול לשאול? וכאן מתייאש העו"ד ומוותר על תפקידו לטובת עו"ד מאנצאר א-סג'ין. נראה שאנשי התביעה והמשטרה רואים בעו"ד ז. כשלון אך אני ראיתי כאן מחזה נדיר של עו"ד שנתקל לראשונה פנים אל פנים מול המנגנון ובלי חשבון אומר את מה שעורכי הדין הקבועים אינם יכולים בשום פנים להרשות לעצמם ולעצירים שאותם הם מייצגים ומאתגר את הנוכחים.

בסיכום הקריא העו"ד להפתעת השופט את החלטת השופט בדיון הקודם: "אני מאריך מעצרו בלב חצוי ויתכן שמדובר באדם חף מפשע" וסיפר על משפחתו של העציר, אב לתאומים בעלי מום מלידה שישארו ללא מפרנס. ואז סיכם עו"ד ע. מ. המתורגל הרבה יותר והצביע על תיק רזה במיוחד בו דפים ספורים. אינני רואה הצדקה למספר כל כך גדול של ימים, ומבקש לשחררו מייד או לאפשר חלופת מעצר.

ההחלטה: 18 יום.

אשקלון, 18.12.06. מדווחת: יעל א.

שופט: שלומי פרידמן
חוקר: חדש, לא מוכר לנו
יש מתורגמן, אין עורכי דין
11:00-10:55 הוצאנו מהאולם כי העציר מנוע.
11:10-11:05 שוב הוצאנו. העציר מנוע.
11:20-11:25 העציר: א.א.ב.
שופט: אתה יודע מה טוענים נגדך, שפעלת נגד ביטחון האזור.
עציר: לא עשיתי כלום, אני עדיין לומד, לא חמאס ולא פתח.
שופט: סתם נטפלו אליך?
עציר: כן! אני עדיין קטן.
שופט: חקרו אותך מאז המעצר?
עציר: לקחו אותי למשטרה, לא חקרו אותי בכלל.
שופט: אתה בטוח שאתה [עצור] שבוע ולא חקרו אותך בכלל?
עציר: כן.
שופט: ביקשו להאריך את המעצר ב-18 יום, מה יש לך לומר?
עציר: כלום.
שופט: לא שאלתי מי חקר, שאלתי האם חקרו אותך.
עצור: השב"כ חקר אותי, המשטרה לא.
שופט: מצאתי בדו"ח החסוי שהחשוד קשור למה שמייחסים לו, אבל לא מצאתי תוכנית חקירה ל-18 יום לכן אני מאריך ב-15 יום.
11:27-11:32 העציר: ח.מ.
שופט: אתה יודע במה מאשימים אותך?
עציר: לא.
שופט: בפעילות נגד ביטחון האזור.
עציר: כלום. אני לומד באוניברסיטה, פוליטכניק בחברון.
שופט: לא פעיל בחמאס?
עציר: לא.
שופט: רוצים לעצור אותך ל-30 ימים, האם יש לך מה לומר?
עציר: אין לי.
שופט: אתם מבקשים 30 ימים, אבל זה יוצא יום רביעי ואתם לא פה. מהדו"ח שהוצג לפני עולה שהחשוד קשור למיוחס לו, ויחד עם חומרת המיוחס לו ותוכנית החקירה שהוצגה, יש הצדקה לבקשה. אני מאריך ב-28 יום.
11:35-11:40 מנוע נוסף, יצאנו שוב.
11:40-11:45 העציר: א. נ.
עו"ד ש. ש. קיבל אישור לדבר איתו לפני שנכנס לדיון. הוא דיבר איתו בלחישות, כשעיניו מכוסות ופניו מופנות אל פינת הפרוזדור. נודע לנו שעו"ד הופנה אליו על ידי אביו ואחותו (של העציר).

עו"ד: מבקש בדיקה של רופא, ואם החקירה הסתיימה אני מבקש שיחזור למתקן כליאה, ולהעביר לתביעה.

שופט: אין סתירה ביניכם. צריך להכין את התיק. שמעתי את נציג המשטרה עו"ד: עד עכשיו העציר היה מנוע פגישה עם עו"ד. עכשיו אני מבין שניתן להגיש את התביעה, ובינתיים אני אוכל לראות את התיק.

חוקר: הוא נתון תחת השגחה רפואית.

שופט: יש להפנות אותו לרופא. ברור לי שיקבל טיפול.

עו"ד: מנחה את העציר לפנות לרופא.

שופט: מסכים עם הסנגור ומאריך ב- 15 יום עד ל- 01-01-2007 חילופי הדברים שהיו בין עו"ד לשופט ולחוקר לא תורגמו לעציר.

11:45-11:50 העציר ע. א. ר.

שופט: מאשימים אותך בפעילות נגד ביטחון האיזור.

עציר: מה זה נגד ביטחון האיזור?

שופט: עשית דברים רעים נגד אנשים.

עציר: השתחררתי לפני 8 חודשים, לא הספקתי לעשות כלום.

שופט: על מה ישבת בכלא? מתי ישבת בכלא?

עציר: מ- 2005-2006

שופט: היו לך אמצעי לחימה?

עציר: לא. מבקש שהתיק יועבר לסיום חקירה, לתביעה.

שופט: רוצה שיגישו נגדך תביעה? לא רוצה ללכת הביתה?

עציר: תתן לי ללכת הביתה?

שופט: תבקש מה שאתה רוצה.

עציר: תן לי ללכת הביתה.

שופט: לא שאני מסכים עם הבקשה, אבל זה נשמע לי יותר רציני. מהחומר שהוגש בפני אני רואה שהעציר קשור למה שמיוחס לו ויש צורך בהמשך החקירה, ולכן אני מאריך את המעצר

עד 1.1.07

12:05-11:50 (לא קלטנו את שם העציר).

נכנס עציר שנראה לא טוב, כפוף כולו, כדי לעמוד הסתייע בפודיום.

עציר: מבקש לומר לשופט משהו.

שופט: טוענים נגדך שאתה פועל נגד ביטחון האזור ורוצים לעצור אותך ל- 18 יום על מנת להגיש כתב אישום.

עציר: (לוחש) אני עד עכשיו חודש בכלא, 24 יום בחקירה. חוקרים אותי 24 יום על מעשה שלא עשיתי, ולא רציתי לאכול כדי שביום ה- 25 אני אמות.

כולם מסכימים שאינם מבינים אותו.

שופט: עכשיו אתה אוכל?

עציר: עכשיו אני אוכל. הוא מספר שביקש לשתות ואמרו לו שאין מים, ביקש לאכול אמרו לו אין אוכל. המתורגמן אינו מצליח לתרגם, החוקר מנסה לעזור ושניהם די מתקשים.

עציר: קשרו לי את הידיים ואת הרגליים.

השופט מתרגז שאין תרגום טוב לדברי העציר.

עציר: היו אצלי מהצלב האדום וראו מה עשו לי, ואז התחלתי לבקש שיביאו לי מים, והביאו וגם נתנו לי ללכת לשירותים, אבל לא היה לי למה ללכת לשירותים.

שופט: אבל אתה הפסקת לאכול, למה הפסקת לאכול ביום ה- 25?

עציר: אני הרגשתי שאני בכלא והם חוקרים אותי. עד מתי?

שופט: מה זה קשור, למה הפסקת לאכול?

עציר: נשארתי 24 ימים בכלא והרגשתי שאו שמשחררים אותי או שאני צריך למות.

שופט: הם חוקרים אותך ואתה צריך לחיות, לא מערבבים דברים. היחיד שייפגע מזה זה אתה!

המתורגמן לא מצליח לתרגם ומבקש עזרה מהחוקר.

עציר: בקשתי מים ולא נתנו לי, בקשתי שמיכות ולא נתנו לי, אמרו לי תקבל מים רק אם תאכל!

שופט: מצאתי שהעציר קשור למה שמיוחס לו ולכן אני מאריך את המעצר עד 1.4.2007, ומורה לשלטונות הכלא לשים לב שהעציר טוען שאינו מקבל מים ושמיכות ובנוסף הוא מבקש לשים לב למצבו הנפשי של העציר ולטפל בו בהתאם.

קטעים מתוך דוחות ממוינים לפי נושאים

תנאי המעצר

עופר, 5.3.06, מדווחת: חגית ש.

...כשחיפשתי את עורכת הדין גיליתי אזור של מתחם בית המשפט הצבאי שלא הכרנו עד כה והוא אולי הדבר המזעזע ביותר שראיתי עד כה ב"עופר": 3 או 4 קונטיינרים ממתכת בערך בגודל של כשלושה על ארבעה מטרים. מלבד שני צוהרים קטנים הקונטיינרים אטומים. בתוך כלובים אלה שוהים העצירים המובאים לאולמות המשפט בכל אותן שעות בהם הם מחכים לתורם, או מחכים להובלתם חזרה לבתי המעצר. לדברי עורכת הדין בכל כלוב כזה יש לעתים כ-30 אנשים בקור עז בחורף וחום כבד בקיץ. עורכי הדין מדברים עם העצירים דרך הצוהר שהוא כה קטן שרק עיניו של העציר נראות דרכו. וריאציה מצמררת של מימוש זכות העציר לפגישה עם עורך דינו.

עילות למעצר

עופר, 10.5.06, מדווחת: חוה ה.

...עוה"ד א. ח. ייצגה את העציר השני. בן 28, נשוי ואב לילדים. היא ביקשה עיון חוזר במקרה שכנראה כבר נדון בבית המשפט. ההאשמה היא חברות ב"אוסרה של החמאס". אוסרה לדבריה היא קבוצה המתכנסת למטרות דתיות - לומדים קוראן ומתפללים. הנאשם הודה בהשתתפות בתהלוכות והנפת דגלים ושלטים. היא שאלה את בית המשפט האם מישהו יודע מה היה כתוב על השלטים? אולי תהלוכה לכבוד חג? אולי תהלוכה אבל על מות מנהיג פוליטי או דתי? אולי נשאו השלטים מסר דתי או מסר לשלום? בתהלוכות, טענה עוה"ד, אין עילת מסוכנות לבטחון הציבור. לעציר אין עבר(!) ואפשר להסתפק בחלופת מעצר.

התובע חלק על דברי הסגורית ואמר שעצם העובדה שהעציר השתתף בתהלוכות מעידה על חברותו בחמאס וציטט "גם חברות ערטילאית בהתאגדות בלתי מותרת מצדיקה מעצר עד תום ההליכים" ופה, לדבריו, החברות אינה ערטילאית.

עוה"ד חזרה וטענה כי אין בחומר הראיות שום טענה המצביעה על מסוכנות ואין לראות באוסרת החמאס התאגדות בלתי מותרת.

השופט דחה את הבקשה לעיון חוזר.

פתח תקוה, 20.9.06, מדווחת: שרה ק.

...עציר 12 – גם הוא משכם. מתברר שאחיו של העציר מבוקש כבר תקופה ארוכה. הצבא מפעיל לחץ כבד על המשפחה להסגיר את בנם. ניסו לעצור את אם המשפחה. על העציר איימו שאם לא יסגיר את אחיו בתוך חודש יעצרו אותו, וכך עשו. עו"ד נ.מ. טוען שאין עילה להארכת המעצר. התובע טוען שאחיו של הנאשם מגיע הביתה עם מבוקשים אחרים כדי לאכול ולשתות ואף אחד אינו עוצר בעדו.

הסגור טוען שאין כאן אשמה. הבית אינו ביתו של הנאשם אלא של הוריו. הוא לא יכול לומר לאחיו מה לעשות, אבל לדעת השופט זו עילה למעצר. הוא משתף פעולה עם אחיו ולכן צריך להאריך את מעצרו ולהמשיך בחקירה. הוא מאריך את המעצר ב-23 ימים נוספים.

ערבות כספית לשחרור על תנאי

עופר, 10.5.06. מדווחת: חוה ה.

... את העציר השלישי ייצג עו"ד א. ת. הוא התנגד למעצר עד תום ההליכים. העציר הואשם בכך שבשנת 2005 תלה כרוז של החמאס בכפר נעלין. בינואר 2006 הוא תלה תמונות של מועמדים של החמאס בבחירות בנעלין. החלטת השופט: אין זה המקרה בו יש לעצור את הנאשם עד תום ההליכים. השופט קבע שחרור בתנאים מגבילים, הפקדת ערבות של 7,000 ש"ח וערבות צד שלישי של 20,000 ש"ח. התובע התנגד להחלטה והשופט דחה את השחרור ב-72 שעות כדי לאפשר לתובע להגיש ערעור. שוב עולה שאלת סכומי הערבות המושגים על אנשים עניים מאד. הרי המשפט ייערך אולי בעוד שנה או יותר ועלול גם להמשך זמן רב. גם לקבל חזרה את דמי הערבות איננו ענין פשוט כפי שהתברר לנו משיחות רבות עם משפחות עצירים. האם הפלסטינים מממנים בעצמם את הכיבוש?

עופר, 27.3.06. מדווחת: חוה ה.

... העצירים הבאים היו שני ילדים – נראו כבני 12 אבל מתברר שהם בני 15, בני דודים. הצבא תפס אותם בדרכם חזרה מבית הספר לפני שבוע. באולם ישבו שלושה מבני משפחתם. התובע טען כי יש קלטת המתעדת אותם זורקים אבנים. עורך הדין שלהם הטיל ספק בקיומה של קלטת כזו שלא הובאה בפני בית המשפט, והתנגד להארכת המעצר בארבעה ימים נוספים. השופט סיכם את הדיון ואמר שבארבעת הימים שהילדים כבר עצורים לא נעשתה שום פעולת חקירה ועל כן הוא מורה לשחרר אותם בתנאי שהמשפחות יפקידו סך של 25 אלף שקל עבור כל אחד מהם כדי להבטיח שיתייצבו למשפט אם וכאשר יוגש נגדם כתב אישום. עורך הדין התנגד לדבר ואמר שהמשפחה לא תוכל להפקיד סכום כזה, ועל כן הסכים השופט לקיים דיון נוסף אחרי הצהריים ועד אז תוכל התביעה לאתר את הקלטת ולהראותה לבית המשפט. בשיחה עם עורך הדין בשעה מאוחרת בלילה הוא אמר שבדיון החוזר לא הובאה שום קלטת והוחלט שיוגש נגדם כתב אישום מתוקן שממנו יימחק דבר הקלטת המפלילה. כמובן, אמר, הייתי יכול לדרוש משפט עם הוכחות אבל זה יקח שנה וחצי שבמהלך יהיו הילדים בבית הסוהר. יותר טוב ללכת לעסקת טיעון. הם ישבו חודש או חודש וחצי וזהו. כמו כן סיפר שבארבעה ימים אחרים שבהם דנו אחר הצהריים פסק השופט שהעצירים ישוחררו בתנאי שיפקידו 25 אלף שקל כל אחד. ...שאלה מעניינת היא מה הם הסכומים הנגבים בפועל מעצירים פלסטינים: צפינו במשפטים של אנשים אשר שוחררו בערבות בסכומים לא מבוטלים ופסק הדין במשפטם שנערך, לעתים כעבור שנה או יותר, קבע כי הערבות ששולמה כדי להבטיח כי יתייצבו למשפט - תהפוך לקנס.

החזרת ערבות, 28.7.06. מדווחת: חגית ש.

ג' תושב יטא נעצר בחודש מרץ 2002 ונפתח לו תיק במשטרת חברון.

ב 26.3.02 שולמו עבורו דמי ערבות בסך 2000 ש"ח בבנק הדואר בקרית ארבע (יש בידו קבלה). הוא שוחרר מן הכלא וקיבל הזמנה למשפט בבית המשפט הצבאי בבית אל לחודש יוני 2002. כשהתייצב למשפטו נאמר לו שיחזור הביתה ושלא יתקיים משפט. לדבריו, ניסה במשך ארבע השנים האחרונות לקבל החזר של הערבות, גם באמצעות עורך דין, ולא הצליח. היום, ה-28 ביולי 2006 טילפן להודות לי. קיבל 2020 ש"ח.

הצעדים שיש לנקוט:

- לברר אם התיק סגור. הבירור נעשה באותה תחנה בה מלכתחילה נפתח התיק, במקרה של ג. - משטרת חברון. האחריות על הרישום – מ. מונה יש לקבל טופס המאשר את סגירת התיק ומופנה למינהל האזרחי בבית אל, אל קמ"ט אוצר. האחריות על החזרת פקדונות היא א. (מספרי הטלפון והפקס נמצאים באתר). אל א. צריך להגיע (רק האיש בעצמו) מצויד בת.ז., בקבלה המקורית על תשלום הערבות ובאישור שהתקבל ממ. במשטרה, שעל גבו רשום מספר הטלפון של הפונה (כדי שהיא, האחריות על החזרת פקדונות, תתקשר אם יהיו לה שאלות לבירור).

- המשד של האחריות על הפקדונות נמצא במתחם של המינהל האזרחי בבית אל, אך לא במקום בו מטפלים בתושבי האזור (כרטיסים מגנטיים, אישורים וכו') אלא בחלק אחר שבאותו מתחם בו מטפלים בענינים כלליים (למשל החזרת ערבות).

- האחריות על הפקדונות מקבלת את האישור שנתנה מ. (ממשטרת חברון) ונותנת לפונה הוראה בכתב לבנק בו יש לו חשבון. (ואם אין לו? עליו לפתח חשבון בנק). עליו לחזור לבנק ביטא, למסור את ההוראה שנתנה א. (האחריות על הפקדונות) ולקבל אישור מהבנק עם פרטי חשבון, להביא או לפקס אליה את המכתב מהבנק. משהתקבל האישור מהבנק היא (האחריות על הפקדונות) עובדת על הנושא כשבועיים והטלפון שלה רוב הזמן תפוס והמחשב שלה רוב הזמן נופל אך היא ממשיכה לעבוד ולהיות בהחלט אדיבה. כעבור שבועיים היא מעבירה את הצ'ק לבנק. בבנק גם כן עובדים על הנושא והצ'ק מתהמה שבועיים נוספים עד שהוא נכנס לחשבון האיש (האחריות על הפקדונות הסבירה לי שכך נוהג הבנק תמיד).

הפעולה כולה ארכה 6 שבועות, ג. הפסיד ימי עבודה רבים ושעות רבות של הטלטלות בדרכים והמתנה בתורים. אני טלפנתי אין סוף פעמים לשאל, להזכיר, להאיץ.

אנו מנסות לרכז מידע על היקף התופעה של ערבויות שאינן מוחזרות לבעליהן. אם נתקלתן במישהו הודיעו לי או למישהו מצוות בתי המשפט.

גישות ועמדות של שופטים

עופר, 6.4.06. מדווחת: חגית ש.

...לגבי שלושת העצירים הבאים, תושבי בית פג'אר, גם הם חשודים ב"חברות". מתנהל מיקוח על גובה הערבות. האחד נדרש להפקיד 6000 ש"ח ועוה"ד מצליח להוריד ל 5000 ש"ח. סכום של 3000 ש"ח מוטל על העציר השני ו- 5000 ש"ח על השלישי ושהסכום ישולם תוך 5 ימים. העצירים אינם מסכימים, אין בידם סכומים כאלה. השופט מגחך: "שיעשו מגבית בכפר"

עו"ד מנאדי-אל-אסיר מייצג עציר החשוד בכך שירה על כוחות הצבא. האיש מודה שירה אך טוען שלא התכוון, שנפלט לו כדור. המפלייל טוען שלא היתה זו טעות אלא כוונה. העו"ד: החשוד הוא שוטר ברשות הפלסטינית. הנשק ברשותו היה חוקי...

השופט מתפרץ: רבין באמת נתן להם נשק, אחרי אוסלו קבלו נשק מישראל וזו הטעות שלו, של רבין, ואוי ואבוי לנו שכך עשה.

....עניינם של עשרים העצירים הנותרים נדון בשיטת הסרט הנע. כל תיק זוכה בדקה או דקה וחצי של דיון. על עשרים תיקים אלה – רובם ככולם צעירים מבית אומר שנעצרו בתאריכים שונים בחודש מרץ האחרון על זריקת אבנים ובקבוקי תבערה אמר השופט היגע לתובע: "את כל כתבי האישום תשכפלו, הם כולם אותו דבר, אותם עדים, אותם מפלילים". הוא אמר זאת במעין אירוניה, מתוך עיפות ושעמום אך לא העלה שום פקפוק לגבי אמינותם.

...ראשית השופט הגיע באיחור של למעלה משעה, המתורגמן לא הגיע בכלל, ונציג המשטרה/ השב"כ היה במהלך הדיונים החוקר, המתרגם והאיש המודיע לבני המשפחה על המעצר.

שוב שופט שעדין לא פגשנו, רב סרן. בסוף הדיונים כשנגשנו אליו לברר את שמו ולברר האם מתקיימים בשבוע הבא דיונים, לא מסר לנו את שמו.

מגרש הרוסים, 29.5.06. מדווחת: חגית ש.

...כשהסתיימה הישיבה נשארנו לכמה דקות והשופט האריך לספר לנו כמה קשה עובד השב"כ ועד כמה מינה עליו חקירתו והסביר שבתי המעצר והכלא מתפוצצים מרוב עצירים וברור שלא עוצרים סתם אנשים. אלה אנשים מסוכנים. על כך הוסיף גם החוקר ואמר שמהחברות בתאים האלה מתחיל הכל. אלה האנשים שצריך לכלוא וכו' וכו'.

...עורך הדין הפרטי מ.צ. שייצג שלושה עצירים העסיק את בית המשפט זמן ממושך. הוא ביקש שיתירו לו לראות את מרשו, מנוע, נ.מ. באולם המשפט ולקבל ממנו ייפוי כוח כדי שיוכל לפעול למענו ברשויות אחרות. ברצונו לעתור לבית המשפט המחוזי כדי להסיר את צו איסור פגישה עם עו"ד. השופט מסרב לבקשתו, אינו מתיר לו להיות נוכח בשעה שהעציר מובא לפני השופט. מציע לו לקבל ממשפחת העציר את ייפוי הכוח. עורך הדין מסביר שיפוי כוח שנשלח בפקס אינו תקף ע"פ החוק וכיון שהמשפחה גרה בשטחים, באזור הרשות, נמנע ממנו להגיע אליה על מנת לקבל את ייפוי הכוח. השופט ממשיך לסרב לבקשתו והחוקר מצרף את התנגדותו בטענה שמעולם לא היתה חריגה מהנהל של "שני חלקים" (בחלק אחד העציר מובא לפני השופט ובחלק השני עורך הדין. הפרדה מוחלטת באולם המשפט). מ.צ. מנסה שוב: טוען שהחוק דורש שהצו על איסור מפגש יימסר לעו"ד וכל עוד העו"ד לא קיבל את הצו, הצו אינו מתקיים. הצו לא נמסר לו וגם לא פרוטוקול הישיבות הקודמות. השופט מקשיב בקורקטיות ומורה לחוקר לצלם את הצו ולתת לעורך הדין.

קישון, 7.2.06. מדווחות: נטע ג. ואנה נ.ש.

שופט ידידותי להפליא ונינוח, פנה אלינו ואמר שנכנס לאתר ושאל היכן מצוי דו"ח הצפיה בבית המשפט. נטע הסבירה שטרם הוכנס כיוון שהאתר בתהליך שדרוג. השופט שאל איך התרשמנו מהדיון הקודם. נטע התחמקה באלגנטיות. הגיע המתורגמן שהתעכב בשל תאונת דרכים. הוא התישב על יד החוקר המשטרתי.

מספר דקות לאחר מכן פנה אלינו השופט, ואמר (אני מצטטת מהזכרון) אלה כולם טרוריסטים מתאבדים ואנחנו דואגים לזכויות שלהם ומתרגמים להם. במשמעות - תראו כמה נאורים אנחנו...

אני: כולם טרוריסטים?

השופט: רובם. הם מתאבדים. מחבלים מתפוצצים. נתפסו בדרך לביצוע התאבדות. הודו בכך. הוא הוסיף שחלק גדול מהעצירים הם מתאבדים פוטנציאליים ואמר שיצא לו לשאול מתאבד פוטנציאלי שנתפס במחסום עם חגורת נפץ למה הוא עושה זאת והמחבל ענה שבגלל הבתולות בגן עדן.

השופט: אתן יודעות למה הם עושים זאת?
מישהו: כי הבטיחו להם 17 בתולות.

כאן התחיל דיון אם מבטיחים להם 17 או 77 בתולות ומאיזה מקור מהימן הגיע המידע, כל זאת בהתערבותו הפעילה של השופט...

...ששה צעירים ישבו על ספסל העצירים והדין בכל אחד מהם היה מהיר. עורך הדין י. (כנראה מנאדי אל אסיר) הסכים ללא התנגדות לבקשת התביעה שהמעצר יוארך בששה ימים, להכנת כתבי אישום לכל ששת הצעירים. ר.א. שהתבקש לקום ולשמוע את דברי השופט הביט לעברנו מבוהל על מה שנגזר עליו וחברתנו, הנוכחת במקום, התקרבה אליו לספסל הנאשמים בתגובה למבטיו. השופט המופתע שאל אותה אם היא עורכת דין. היא הסבירה מי אנחנו והוסיפה שאנחנו גם ידידות המשפחה ושהבחור שהורד ממונית, נעלם ולא נמסרה כל הודעה במשך 5 ימים למשפחה. בקשנו לדעת במה הוא חשוד. השופט התעכב לרגע על העובדה שלא הודיעו למשפחה על המעצר ושזה בניגוד לחוק וביקש לעיין בתיק.. עד אותו רגע השופט לא קרא את תיקו וגם לא את תיקם של העצירים האחרים שמעצרים הוארך באישורו בששה ימים. כעבור שניות אחדות העביר השופט את התיק לתובעת וביקש ממנה למצוא מה החשד. הוא עמד לפסוק בלי שידע כלל מה החשד. התובעת עמדה ליד השופט רגעים ארוכים מנסה לגלות בתיק את התשובה ולבסוף בחיך נבוך, החזירה את התיק לשופט וכנראה כל מה שמצאה היה חשד לחברות ב"כותלא איסלמייה" (תא בארגון הסטודנטים המזוהה עם החמאס). השופט שאל את ר.א. אם יש לו 3000 ש"ח להפקיד כערבות להופעה במשפט לכשייקבע. ר.א. ענה שאין לו ואנחנו הודענו מיד שאנחנו נוכל לדאוג לכך. החלטת השופט היתה לשחררו בערבות.

סכום הפיקדון שנדרש בסופו של דבר כערבות היה 2500 ש"ח (השופט כנראה חס על כיסו של הגברות המכובדות). עוד באותו ערב הצליחה המשפחה לגייס את הסכום...

למחרת, בחמש לפנות ערב, הגיע ר.א. לביתו ביטא, עשרים וארבע שעות לאחר ששופט קבע שאין סיבה להחזיקו בכלא.

מגרש הרוסים, 19.1.06. מדווחת: חוה ה.

"מנועים" רק עצירים לא היה לנו מזל - עד שנכנסנו נגמרו הדיונים לעצירים "הרגילים" דהיינו שנמנעת מהם פגישה עם עורך דין. באולם נמצאים שני עורכי הדין המוכרים לנו כבר, מ. ע. ומ. מ., השופט סגן אלוף במילואים חנן רובינשטיין פונה אלינו בתואר הפטרוני "בנות" (למען הסר ספק, ממוצע הגילים שלנו 60).

בדרכנו החוצה שאלנו את השופט כמה שאלות: אם ככה הם פני הדברים ועורכי הדין אינם יכולים לטעון לקיצור תקופת המעצר כי אינם יודעים מה הן ההאשמות - לשם מה אתה צריך בכלל לראות את העצירים? למה לא תשב לך במשרד ותחתום על הארכות מעצר בהתאם לדו"ח הסודי שאתה מעיין בו?

השופט אמר שהוא צריך לראות אם העצירים במצב בריאותי טוב, אם יש להם תלונות ספציפיות, להווכח בעצמו במצבו של העציר, להפנות לרופא אם יש בקשה מוצדקת ולשמוע אם יש לעציר דבר מה לומר.

שאלנו אם חברות בחמאס נחשבת עבירה על החוק. בטח, ענה השופט. חמאס הוא ארגון תומך טרור.

שאלנו אם יש עוד ארגונים שהחברות בהם נחשבת עבירה. בטח, ענה השופט. יש רשימה שלמה של ארגונים כאלה שהכין השב"כ. יש ארגונים שהם עדיין לא ברשימה אבל יש החלטה לא פורמלית בענינם שהם ארגונים עוינים ואני (השופט) מקבל את דעת השב"כ בענין זה ורואה בהשתייכות להם עבירה.

השב"כ יכול להכריז אפילו על הארגון של האם תרזה כעל "ארגון עוין" – במילים אחרות ומאותו רגע כל מי שמשתייך אליו או היה בקשר כלשהו אתו מועמד וכנראה אף יגיע להיות - ניצב מאחורי הדלת כשעיניו מכוסות וידיו אזוקות והדו"ח הסודי בעניינו שהכין השב"כ מונח על שולחנו של שופט צבאי ועורך הדין שלו משתתף בפאוסה המשפטית הזו וממלמל התנגדות בשפה רפה.

נוכחות עורכי דין

אשקלון, 18.9.06. מדווחת: יעל א.

הקטע הזה בא להדגים מקרה לא שכיח שבו עורך הדין וגם השופט אינם ממלאים את תפקיד חותמת הגומי של צרכי החקירה.

11.45 – מכניסים עציר המיוצג על ידי עו"ד ג... ויש להם זמן להחליף מספר מילים עד שהשופט גומר לעיין בחומר. הבקשה – הארכה של 18 יום.
עו"ד – האם יש חשד חדש?

חוקר: כן

עו"ד אתם מבקשים הארכה אחרי 60 יום?

חוקר: כן. ראה סעיף 18/2.

עו"ד: האם חוקרים אנשים אחרים?

חוקר: תשובה בדוח.

עו"ד: האם החשוד הודה בפעילות אסורה בתקופה האחרונה?

חוקר: לא.

עו"ד: האם יש ראיות שהחשוד קיים פעילות אסורה?

חוקר: תשובה בדוח.

עו"ד: העציר עצור מתאריך 10.7.06. מאז נמצא בחקירה, בתקופה האחרונה לא ביצעו חקירה פרונטלית. מפנה את השופט להארכה לפני האחרונה, לפני 12 יום, אז לדעת השופט של אותה הארכה יש לסיים עם הארכת המעצרים. לכן מבקש מהשופט לשים קץ למעצרים ולהגיש את העציר למשפט או לחילופין לשחררו.

שופט: הדיון הסתיים עכשיו. אני משתכנע שאין מקום להמשך המעצר. מורה על שחרורו של החשוד כנגד התחייבות עצמית של החשוד ושל צד ג', תושב ירושלים בסך של 10.000 ₪ כל אחד (העו"ד התנדב לממן את הערבות והשופט העיר לו שזה אסור).
החוקר מבקש עיכוב ביצוע ל-72 שעות לשם ערעור.

עו"ד: מתנגד לביצוע העיכוב ומציע שהעיכוב יהיה עד מחר ב-12.00

שופט: מאשר 72 שעות. גמר דיון – 12.00

פתח תקוה, 1.11.06, מדווחת שרה ק.

...העציר ע.ב.ר. בן 23 הובא במיוחד מסאלם להארכת המעצר... החוקר מסביר לשופט שלא היתה להם ברירה כי אין היום דיונים בסאלם והם צריכים להאריך את מעצר החשוד. הם הודיעו לעוה"ד שלו, עו"ד פ., אבל הוא לא יכול להגיע לדיון כי אסור לו להכנס לפתח תקוה. הוא פלסטיני מהשטחים. הוא קיבל את ההודעה על מועד הארכת המעצר בטלפון מהתביעה.....

שופט: החקירה בראשיתה ויש להמשיכה בתנאי מעצר כדי למנוע שיבוש של החקירה ולאפשר להשלים אותה. מבקש לאפשר לעציר להפגש עם עוה"ד שלו. מאריך את המעצר ב-9 ימים ומבקש שהארכות מעצר נוספות יתבצעו רק בסאלם, מקום שעוה"ד של החשוד יכול להגיע אליו....

עופר, 14.2.06. מדווחת: חוה ה.

...הילד שנאשם בזריקת בקבוק תבערה הוא בן 14 ונראה קטן בהרבה מגילו. לאחר טענות הסניגור קרא השופט לאבי הילד, איש כבד לבוש בגדי עבודה מאובקים, ובקש לשאול כמה שאלות באמצעות המתורגמן.

למה לא שמרת על הילד שלא יזרוק בקבוקי תבערה? אתה מבטיח שתשמור עליו להבא?

האב הצהיר נרגשות שהילד הוא ילד טוב והשופט סיכם: שוחחתי עם האב והתרשמתי מתחזקת כי היתה פה מעידה חד פעמית ושהבטחת האב כי בנו יהיה בהשגחה ובטיפול חמורים יש בה ממש ולילד כזה מאסר בפועל לא יועיל. לכן אני פוסק לו 6 חודשי מאסר, מהם הימים שהיה במעצר הם הריצוי בפועל (שבוע) והשאר על תנאי לשלוש שנים. התובע הודיע מיד כי יערער על ההחלטה.

גם הוא כבן 14. עוה"ד תבע תיקון בכתב האישום... ילד אחר הואשם בהשתייכות לארגון והשופט האיץ בתביעה שתגיע להסדר עם הסנגור. התביעה הסכימה להסדר של מאסר בפועל של 10 חודשים + על תנאי + קנס של 500 ש"ח. השופט הפגין גם במקרה זה התחשבות ופסק לו בסופו של דבר 6 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי לתקופה של חמש שנים וקנס של 500 ש"ח.

במהלך שהותנו במקום הוטלו על כמה ילדים ששוחררו ממעצר קנסות של 500 ש"ח.

מעקב אחרי דיונים בהארכות מעצר של שני עצירים

דוחות אלה עוסקים כולם בשני עצירים: סאאד באסם יאסין, ואברהים אבו דלאו המובאים כאן בשמותיהם המלאים. הדיונים התקיימו בבית המשפט הצבאי במגרש הרוסים, בית המשפט הצבאי בפתח תקוה ובבית המשפט הצבאי בסאלם. הדיווח עליהם מדגים את הדרך בה מטפלת מערכת המשפט הצבאי בעצירים שאינם מודים.

הארכת מעצרו של סאאד באסם יאסין

פתח תקוה, 22.3.06, מדווחת רחלה מ.

הארכת מעצרו של סאאד באסם יאסין (אבו עומר) ראש הלשכה המשפטית במועדון אנצאר א-סג'ין בשכם.

הטענה - השתייכות לחמאס.

מייצג אותו עמיתו מארגון אנצאר א-סג'ין עורך הדין ע.

ע.: מתי הוארך מעצרו בפעם האחרונה?

השוטר: 2 למרץ. בשב"כ, לא נחקר עדיין משטרית.

ע.: כמה פעמים נחקר ע"י השב"כ מה- 2 למרץ עד היום (20 יום)?

השוטר: אין אינדיקציה. מספר פעמים.

ע.: בטוח?

השוטר: בטוח

ע.: הוא נחקר רק פעם אחת. מדוע נחקר מזה 15 יום רק פעם אחת?

השוטר: מפנה לדוח הסודי

ע.: האם בוצעו פעולות חקירה אחרות?

השוטר: מפנה לדוח הסודי

ע.: האם התבצעו כל הפעולות שנדרשו בפעם שעברה?

השוטר: מפנה לדוח הסודי

ע.: האם חלה התפתחות?
השוטר: מפנה לדוח הסודי
ע.: לא התקדם כלום! החקירה תקועה. האם תוכל לשלול זאת?
השוטר: מפנה לדוח הסודי
ע.: מה הפעולות שנדרשו?
השוטר: מפנה לדו"ח הסודי
ע.: כמה פעולות נדרשו?
השוטר: מפנה לדו"ח הסודי
ע.: האם נדרשות פעולות חדשות?
השוטר: מפנה לדו"ח הסודי
ע.: האם אי אפשר היה לבצע את כל הפעולות בימים שעברו?
השוטר: מפנה לדו"ח הסודי
ע.סיכום:

אנו מתנגדים להארכה. זהו מעצר שגורם עוול לעציר. העציר כאשר ידע שיש עציר אחר בשם אבו צאלחה יצר ישירות קשר עם הממונה על החקירות והסביר שנפלה טעות. הוא פנה לממונה על אף שידע שיעצר בשל כך.

העציר נעצר בהתאם למידע כוזב ולא נכון. אבו-צאלחה שייצגתי גם אותו הסביר לי במפורש שאמר את שמו של החשוד הנוכחי תחת אימונים על חייו וחיי בני משפחתו ולאחר שניתן לו מידע כוזב שהחשוד הנוכחי חוסל, ועל מנת שיצא מהעיני שבחקירה הוא זרק שם כי האמין שחוסל. דברי אבו-צאלחה נאמרו במספר הזדמנויות בפני שופטים שונים. המידע הוא כוזב ואינו נכון ואבו-צאלחה מדגיש זאת, ועובדה היא שאין חקירה כי אין כלום נגד העציר הנוכחי. אין ראיות חדשות ואין עדים חדשים החקירה תקועה. על בית המשפט לשים קץ למה שהתרחש. איך יתכן שבמהלך 15 יום נחקר פעם אחת ועכשיו מבקשים עוד 22 יום.

מחזיקים את החשוד סתם. וגם החקירה שכביכול שבוצעה היתה בעצם ניהול שיחה על תקופת המעצר הראשונה. שחרור מידי הוא הדבר הנדרש עתה במדינה הדמוקרטית (!?) שבה אנו חיים.

מדובר באדם מכובד שעובד בתחום החוק כתובתו ומקום עבודתו ידועים, רבים מוכנים לערוב ערבות כספית לכך שיפיע לחקירות. העובדה שהוא יזם את השיחה עם הממונה על החקירות ויצר קשר, מעידה על כוונותיו הישירות.

אני מבקש לדחות על הסף את בקשת המבקשת ולשחררו. אם בכל זאת יש צורך בחקירה נוספת אז רק 24 שעות והוראה לסיים את החקירה.

זהו עינוי נפשי ופיזי לאדם עצמו ולעוד מאות עובדים ואנשים התלויים באדם זה העומד לפנינו.

השופט איתי רגב: הובא בפני מידע עדכני. תכנית החקירה ראויה בגלל שהחשוד פנה מיזמתו ההארכה היא ל - 15 יום (ולא 22 יום...)

פתח תקוה, 1.5.06, מדווחת רחלה מ.

סאד באסם יאסין (אבו עומר) ראש הלשכה המשפטית במועדון אנצאר א-סג'ין בשכם ממשיך להיות עצור.

מיצגו עמיתו ע. זו ההארכה החמישית. עצור כבר 58 יום. ביום שלישי 4 באפריל התקבלה בקישון החלטה לשחררו בערבות 20 אלף שקלים. השב"כ הגיש עירעור וכמובן זכה. נערכים חילופי דברים בין ע. והחוקר המשטרתי שלא שונים בתכנם מהדיונים הקודמים (ע. שואל והתשובה תמיד: בדו"ח החסוי). השופט מחליט לקבל את מלוא בקשת השב"כ להארכה 17 יום, ומיידע את עוה"ד שיש האשמה חדשה ושכל הנראה יבואו הארכות נוספות.

פתח תקוה, 17.5.06 מדווחת רחלה מ.

מעצרו של סאאד באסם יאסין ראש הלשכה המשפטית במועדון אנצאר א-סג'ין בשכם. סאאד באסם יאסין ממשיך להיות עצור זה היום ה - 73. מיצגו עמיתו ע. זו ההארכה השישית.

התביעה מבקשת 20 יום כדי להכין תיק ולהעבירו לתביעה. עו"ד ע. מתנגד מצביע לעבר התיק הרזה של באסם יאסין ואומר שמספיק 24 שעות כדי ללמוד אותו. כזכור תנאי המעצר לפני התביעה הם הקשים ביותר ועורכי הדין מנסים לקצר תקופה זו.

כנראה יש מפליל חדש בשם ח. ד. עו"ד ע. דיבר עמו אתמול בעת הארכת מעצרו במגידו וח. ד. טוען שבכלל לא מכיר את סאאד יאסין. סאאד יאסין מסר כבר את גרסתו במשטרה ומכחיש את כל האשמה. עו"ד ע. מנסה שוב לבקש המרת המעצר בערבות, כפי שקבע אחד השופטים באחת ההארכות הקודמות (4 באפריל בבית המשפט בכלא קישון).

ע. מסר ספר קוראן שלא הגיע לסאאד יאסין והוא מבקש לקבלו חזרה או להעבירו לעציר. החלטת השופט תינתן יותר מאוחר.

פתח תקוה, 31.5.06 מדווחת רחלה מ.

תיקו של סאאד באסם יאסין ראש הלשכה המשפטית במועדון אנצאר א-סג'ין בשכם עבר לתביעה להגשת כתב אישום.

סאלם, 12.7.06 מדווחת נטע ג.

תיק מספר 9, נאשם: סאאד באסם פתח אללה יאסין, סניגור עו"ד פ. א. ח., תובעת: קמ"ש אורלי אורן. קיבלנו את פרוטוקול הדיון: אב"ד (אב בית הדין) זיהה את הנאשם. הסניגור מגיש ייפוי כוח. מתקבל ומסומן 1/0.

סניגור: הנאשם כופר בשלב זה באשמות. נאשם: אני מאשר את דברי הסניגור וכופר בכתב האישום. סניגור: אין לנו טענות זוטא וטענות אליבי.

החלטה: התיק נקבע לישיבת הוכחות ליום 3.9.06. למועד זה יוזמנו כל עדי התביעה. ניתן והודע, 12.7.06, בפומבי ובמעמד הצדדים.

בהפסקה הסביר לנו עוה"ד מהי הקראה ואמר לנו שסאאד באסם יאסין נאשם בקבלת כספים עבור אנצאר א-סג'ין ממקור לא ידוע.

סאלם, 31.8.06 מדווחת נטע ג.

הנאשם סאאד באסם פתח אללה יאסין. הסניגור עו"ד פ. א. ח. האשמה קבלת כספים והכנסתם לאיזור שלא כדין. (ככל הידוע לנו הכספים נועדו לארגון אנצאר א סג'ין, העוסק בהגנה על עצירים, שהנאשם הוא מזכירו.)

באנו לבית המשפט לשלב ההוכחות במשפט זה, אך בינתיים סוכמה עסקת טיעון. העסקה כוללת תיק זה ותיק נוסף, של הנאשם ח. ד. שסייע בהעברת הכספים. העסקה המוצעת במקרה של סאאד יאסין היא 8 חודשי מאסר בפועל, 2000 ש"ח קנס ומאסר על תנאי לפי שיקול דעתו של השופט. התובעת מציגה בפרוט את המקרה ומגישה לשופט גליון הרשעות קודמות של הנאשם. הנאשם הודה שביקש מהנאשם ח. להכניס כספים לאזור. העבירה כלכלית, אך לדברי התובעת יש לה נופך פח"עי שנובע מהמטרה לשמה הנאשם ביקש את הכספים. לנאשם עבר של חברות בחמאס. הסניגור מצטרף לבקשת התובעת לאמץ את

עסקת הטעון. הוא אומר שהמקרה גבולי, שיש קושי ראייתי וששקל נסיון לשחרור בערבות. בסוף החליטו על עסקת טיעון כדי לחסוך זמן. הסניגור מדגיש שלנאשם שני ילדים לפרנס. הנאשם חוזר על בקשת הסניגור.

השופט אומר שהסדר הטיעון מקל מאוד ושעליו לסטות ממנו. מזכיר שהנאשם הורשע ב-1996. מאז לא עסק בפעילות פח"עית, אך העברת הכספים מחזקת גורמים שעוסקים בכך. לבסוף גזר השופט 8 חודשי מאסר בפועל מיום המעצר, 2000 ש"ח קנס או חודשיים מאסר תמורתם ו-24 חודשי מאסר על תנאי. לאור דברי השופט חששנו שהעונש יהיה כבד יותר.

אשתו ואחותו של סאד יאסין נכחו באולם.

הארכת מעצרו של אברהם אבו דלא

מגרש הרוסים, יום ב' 12.6.06, בוקר. מדווחת: חוה ה.

השופט: רס"ן שמואל פלישמן. עו"ד: מ.ח.

איברהם אבו דלא, סטודנט באוניברסיטה האמריקאית בזבאבדה, ליד ג'נין, נושא תעודת זהות כחולה. נולד בעומאן. הוריו פלסטינים מאלעזרייה, שקיבלו בשעתו תעודות זהות ישראליות. לפני שנה או שנתיים, בתום לימודיו התיכוניים, בא לאזורנו כדי להמשיך את לימודיו באוניברסיטה האמריקאית ליד ג'נין. הוא נעצר ב-24 באפריל ומאז, 52 יום, הוא נמצא בחקירות. אחרי 5 ביוני הועבר חומר החקירה לתובע הצבאי בסאלם (כדי שיישפט בבית המשפט באזור שבו "נעברו העבירות"). לאחר מכן נשלח לעופר להישפט. שם לא מצאו את התיק שלו ולא ידעו מה לעשות איתו. אחרי בירורים לקחו אותו לסאלם. גם שם לא מצאו את התיק ולא ידעו מה לעשות איתו ועל כן החזירו אותו למגרש הרוסים. אנחנו פגשנו אותו אחרי גירסת "סייר וטייל ברחבי ישראל" על פי חוקת השיפוט הצבאי. השוטר החוקר ביקש להאריך את מעצרו בעשרה ימים נוספים, וכך התנהל הדיון:

עו"ד: ממתי הוא עצור?

שוטר: מה-24 באפריל.

עו"ד: האם החשוד יודע במה נחשד?

שוטר: חברות בארגון עוין וסכנה לביטחון האזור.

עו"ד: מהו הארגון?

שוטר: איני מכיר את הפרטים (ואכן הוא לא הכיר אותם ועל שאלות רבות לא ידע להשיב וגם לא חשב שזה עניינו).

עו"ד: האם נכון לומר שפעילותו היא מכירת ספרים בדוכן ביריד מחשבים שנערך באוניברסיטה?

השוטר: הפנה את השואל לדוח הסודי, אבל השופט עיין בתיק שלפניו ואמר שהאשמה היא פעילות והשתייכות לארגון עוין (איזה ארגון?).

עו"ד: האם נכון שאחת ההאשמות היא שהוא רקד במסיבה של הארגון?

שוטר: ההאשמות מפורטות בדוח הסודי.

עו"ד: איפה בוצעה העבירה?

שוטר: אנחנו לא נמצאים בשלב ההוכחות ואינני חייב לענות לך, אבל אני מוכן לעיין שנית בתיק ולומר לך (השוטר אומר שזה עיון שני, לדעתי זהו עיון ראשון). אחרי העיון ענה השוטר: בזבאבדה (כלומר, באוניברסיטה). לסיכום חזר השוטר על בקשתו להאריך את המעצר כמבוקש, דהיינו בעשרה ימים, כדי להשלים את פעולות החקירה.

עו"ד: החשוד נמצא במעצר כבר 52 יום, הוא היה חבר בארגון ג'בהת אלאמל (חזית התקווה), שהוא חלק מאתיחאד אלטלאבה (הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה), במשך סמסטר אחד. הוא מכר ספרים בדוכן ורקד באיזו חפלה של ג'בהת אלאמל. חקירתו האחרונה היתה ב-24.5, כלומר לפני 19 יום. כל הנסיבות, העברתו מכאן לשם הלך וחזור,

מראות על התרשלות בניהול התיק. יש לו משפחה בירושלים שמוכנה לערוב לו ערבות כספית.

לסיכום ביקש העו"ד שחרור בתנאים מגבילים או מעצר בית – כל אלה עד למשפט. השופט בהחלטתו פירט את העבירות שבהן נחשד העציר. נוסף על הפעילות בארגון הסטודנטים, המכירה והריקודים, צוין כי אחד התלמידים ביקש ממנו לעזור לו להיכנס לירושלים. "למזלו", כך השופט, "הוא סירב". (אם הוא סירב, למה זה נכלל בתיק החקירה?) עוד עבירות: הוא ניסה לגייס עוד שני סטודנטים לפעילות בג'בהת אלאמל, אבל הדבר לא עלה בידו.

מתן מקלט – סטודנט אחד ביקש ממנו להלין אותו בחדרו משום שהעיר שכם סגורה ומסוגרת ואין לו (למבקש) מקום להעביר את הלילה, ואבו דלאו נענה לבקשה. והעבירה האחרונה היא שהוא הלך לבקר חברה ללימודים, גם היא "פעילה בארגון", ושם הוא פגש את בתו של אחמד סעדאת. (מתכנן הרצח של גנדי).

החלטת השופט: הארכת מעצר בארבעה ימים. אם לא יוגש כתב אישום עד 15.6 ישוחרר החשוד בתנאים שיקבע בית המשפט. לא תהיה הארכה נוספת.

סאלם, 15.6.06. מדווחת: נטע ג.

הגענו מוקדם לבקשת החברות הירושלמיות, כדי לעקוב אחרי הניסיון להאריך שוב את מעצרו של אברהים אבו דלאו, סטודנט שנאשם בחברות בארגון סטודנטים באוניברסיטה האמריקנית ליד ג'נין. בפעם הקודמת קבע השופט בירושלים כי לא יאריך שוב את מעצרו אם לא תושלם החקירה שלו עד תום ההארכה הנוכחית (היום). היום באורח פלא סידרו לו העברה זריזה מבית המשפט בירושלים לבית המשפט בסאלם, אולי בתקווה שבצפון יאריכו גם יאריכו. בבואנו לסאלם לא מצאנו אותו. בצהריים הסתבר, לדברי עו"ד שלו מ.ח., ששכחו לשלוח אותו לסאלם והוא בכל זאת יישפט בירושלים. העו"ד ביקש מחבר עו"ד שיחליף אותו אם הוא לא יספיק להגיע לבית המשפט במגרש הרוסים, אבל הוא הגיע. במגרש הרוסים ביקש השוטר להאריך את המעצר בעוד ארבעה ימים. לזאת סירב השופט (בגלל החלטת השופט מיום ב'), והחליט שהבחור ישוחרר בערבות של 10,000 ש"ח ולכך יערבו שני אנשים. המשפחה הביאה את הסכום הזה ואת שני הערבים אבל איברהים, העציר, כבר לא היה שם. שלחו אותו שוב לסאלם. מיהר העו"ד לסאלם. בסאלם טענה התובעת שהמשפחה לא מילאה אחרי תנאי השחרור ולכן הבחור לא ישוחרר. וכו' וכו' וכו'. העו"ד, והעציר, והמשפחה, והשוטר, והתובע, ודמי הערבות והשופט ועוד ועוד ועוד.

בערך בשעה 6.30 דיברתי עם מ. ח., העו"ד. הוא היה בדרכו מסאלם חזרה לירושלים, ואיתו במכונית – מי אם לא מיודענו איברהים אבו דלאו, אשר שוחרר בתנאים מגבילים בערבות של 10,000 ש"ח עד למשפטו ב-20 באוגוסט בסאלם.